Poštnina plačana v gotovini. V Ljubljani dne 22. junija 1939. Štev. 44, 45. Letnik LXXIX. (šolsko leto 1938./1939.)

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 4586

Delo in položaj sekcije JUU za dravsko banovino

Tajniško poročilo za poslovno leto 1938./39.

Učiteljstvo, ki se je toliko let pod najtežjimi prilikami oklepalo svoje stanovske organizacije, je tudi v tem letu ostalo zvesto stanovski liniji. Res je, da so poedinci, to so oni, ki so imeli v prejšnjih letih največjo zaščitnico v stanovski organizaciji, zapustili naše vrste. To nas ne plaši, temveč nas bodri k še vztrajnejšemu delu. Takih članov si nismo nikoli želeli in jih tudi ne kličemo nazaj. Število članstva se je kljub temu povečalo, ker so naše vrste izpopolnili mladi tovariši in tovarišice, ki se aktivno udejstvujejo pri vsem delu v organizaciji.

Sekcija je tudi v preteklem upravnem letu zastavila vse sile za ureditev vseh vprašanj, na katerih sta zainteresirana učiteljski stan in slovensko šolstvo. Pri vsem tem pa se dobro zavedamo, da doseženi uspehi niso v nikakem pravem razmerju z delom in porabljeno energijo.

Prosimo, da pri presojanju ocenjujete le delo. Za delo lahko odgovarjamo, za uspehe ne moremo, ker je to izven naše moči.

RAZMERE V NAŠI ORGANIZACIJI

Razmere v skupni učiteljski organizaciji so v splošnem ugodne in zdrave. Velika večina sreskih učiteljskih društev in sekcij stoji neomajno na stanovski liniji in požrtvovalno podpira nosilca te linije, centralno upravo organizacije. Le v dunavski in moravski banovini ter v Beogradu prevladujejo v učiteljski orientaciji še vedno nestanovski vplivi, dasiravno so se tudi v teh sekcijah razmere za nas in našo smer izboljšale.

Vse leto sta imela tako izvršni odbor kakor tudi upravni odbor največ posla zlasti z ureditvijo razmer v beograjski sekciji. Tudi na seji glavnega odbora JUU smo posvetili največ časa razmeram v tej sekciji. Po zadnjih občnih zborih beograjskih sreskih učiteljskih društev, ki so se vršili v juniju, se je situatija izboljšala. Dvomimo pa še vedno, da bi mogla letošnja glavna skupščina, ki bo 18., 19. in 20. avgusta v Banji Luki, mirno delati in se bodo najbrže ponovili isti prizori, kakršni so se običajno dogajali na vseh skupščinah. Za dosego trajne ozdravitve razmer v našem udruženju je nujno potrebna izprememba pravil v tem zmislu, kakor so sklepala naša sreska društva in je te sklepe odobrila in sprejela lanska naša banovinska skupščina.

GLAVNA SKUPŠČINA

Letošnja glavna skupščina je bila sklicana v Zagrebu za 20., 21. in 22. avgust. Dela pa ni dovršila, ker je bila 22. avgusta razpuščena po krivdi onih članov, ki hočejo za vsako ceno izpremeniti temelje naše organizacije in jo postaviti na strankarsko politično osnovo. Nato je bila sklicana izredna glavna skupščina za 25. september v Zagrebu, ki je trajala samo 16 minut. odobren je bil obračun, sprejet proračun in izvoljeni so bili člani stanovskega častnega razsodišča. Pohvalno moramo poudariti, da se je članstvo naše sekcije v največji meri zavedalo resnosti položaja na glavni skupščini, ter je s svojim razumevanjem in mirnim nastopom pripomoglo, da smo se ognili večjim pretresljajem v organizaciji. Zahvaliti se moramo predvsem sreskim društvom, ki so kljub težkim materialnim prilikam poslala polnoštevilno dvakrat svoje delegate na glavno skupščino.

RAZMERE V NAŠI SEKCIJI

Od vseh sekcij v državi je naša najbolj aktivna in najbolj ekspeditivna. Pogoje za to daje naše članstvo in sreska društva, ki se kljub velikemu pristiku in kljub izjemnim prilikam, ki vladajo v dravski banovini, tako tesno oklepa svoje **stanovske** organizacije z zavestjo, da je edino ta smer pravilna in more le delo na tej podlagi roditi pozitivne uspehe. Med poslovnim letom ni bilo opaziti, da bi se v organizaciji uveljavljali nestanovski vplivi. Objektivno pa moramo ugotoviti, da vedrijo v naši organizaciji še vedno nekateri člani, ki jim je organizacija samo sredstvo za zakrivanje svojih osebnih dobrin, ki so jih dosegli po drugih nestanovskih organizacijah. Takim članom ni mesta pri nas, ker so le v škodo našim skupnim težnjam in zahtevam, za katere večina članstva žrtvuje vse svoje osebne koristi. Sreska učiteljska društva so dolžna vse take primere, za katere zaznajo, obravnavati pred stanovskimi častnimi razsodišči.

UPRAVNI IN NADZORNI ODBOR SEKCIJE TER PREDSEDNIŠKI ZBOR

Upravni in nadzorni odbor sta imela tri skupne seje. Poleg tega je imel upravni odbor sam še eno. V obeh odborih je vladalo vse leto popolno soglasje in so se obravnavali vsi predlogi sreskih društev ter razmotrivale vse zadeve v korist stanu. Dne 5. marca se je vršil v Ljubljani predsedniški zbor, ki so se ga udeležili skoraj vsi zastopniki sreskih društev. Med letom so se vršile tudi 3 seje upravnega odbora JUU v Beogradu, ki se jih je udeležil tov. predsednik in 1 seja glavnega odbora JUU, 4. in 5. junija, ki so se je udeležil vsi člani glavnega odbora naše sekcije.

OŽJE VODSTVO SEKCIJE

je imelo med letom skoraj vsak teden, včasih tudi večkrat posvetovanja. Na teh posvetih je reševalo vse tekoče zadeve, v kolikor niso spadale v obravnavo v upravnem in nadzornem odboru. Pohvalno moram omeniti, da so se vsi člani ožjega vodstva sekcije vedno radi in točno odzivali vabilu ter s svojimi nasveti in predlogi pomagali reševati vse zadeve.

POSLOVANJE SEKCIJE

V teku poslovnega leta je došlo na sekcijo 2190 dopisov. V tej številki niso vštete vse vloge, ki so bile pod isto številko poslane na razna oblastva in osebnosti. Razposlanih je bilo 78 okrožnic, s katerimi smo obveščali sreska društva ter člane upravnega in nadzornega odbora o tekočih zadevah. Več okrožnic je obsegalo tudi prošnje za dostavo podatkov. Ugotoviti moram, da prihajajo odgovori na okrožnice zelo neredno in nekatera društva sploh ne odgovarjajo. Res je, da so temu krive tudi krajevne razmere, ker nista predsednik in tajnik sreskega društva v istem kraju, marveč sta oddaljena po več kilometrov, vendar pa to ne more biti opravičilo za opuščanje dolžnosti.

SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA

V letošnjem poslovnem letu je imela sekcija 34 sreskih društev. Včlanjenih je bilo 3220 učiteljic in učiteljev. Med letom je pristopilo 104 članov, izstopilo pa 83 članov. Število članstva se je v primeru z lanskim letom zvišalo za 21. Sekcija ima tudi enega podpornega člana, enega ustanovnika ter pet častnih članov.

I.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov 1937./38.	Članov 1938./39.	+	—
1.	Brežice	91	104	13	—
2.	Celje	206	203	—	3
3.	Črnomelj - Metlika	75	76	1	—
4.	Dravograd	93	84	—	9
5.	Gornji grad	46	49	3	—
6.	Kamnik	129	127	—	2
7.	Kočevje	111	99	—	12
8.	Konjice	64	59	—	5
9.	Kozje	46	41	—	5
10.	Kranj	100	103	3	—
11.	Krško	128	125	—	3
12.	Laško	135	139	4	—
13.	Lendava	66	65	—	1
14.	Litija	114	97	—	17
15.	Ljubljana - mesto	244	231	—	13
16.	Ljubljana - vzh. del	84	85	1	—
17.	Ljubljana - zah. del	101	95	—	6
18.	Ljutomer	124	120	—	4
19.	Logatec	97	96	—	1
20.	Maribor - mesto	78	79	1	—
21.	Maribor - desni breg	102	111	9	—
22.	Maribor - levi breg	84	89	5	—
23.	Murska Sobota	114	131	17	—
24.	Novo mesto	100	98	—	2
25.	Ormož	54	68	14	—
26.	Ptuj	145	153	8	—
27.	Radovljica	97	98	1	—
28.	Slovenj Gradec	44	47	3	—
29.	Slovenska Bistrica	57	58	1	—
30.	Sv. Lenart	58	61	3	—
31.	Škofja Loka	61	64	3	—
32.	Šmarje - Rogatec	70	80	10	—
33.	Šoštanj	48	52	4	—
34.	Žužemberk	33	33	—	—
	Skupaj	3199	3220	104	83

IX. banovinska skupščina

Jugoslovenskega učiteljskega udruženja — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

bo v dneh 11. in 12. julija 1939. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani

Dnevni red:

Dne 11. julija, dopoldne:

1. Ob pol 10. uri: Verifikacija mandatov pred vhodom v zborovalno dvorano.
2. Ob 10. uri: Proslava petdesetletnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije:
   a) Nagovor predsednika sekcije in otvoritev slavnostnega dela skupščine.
   b) Pozdrav gostov.
   c) Odgovori gostov.
   č) Poklonitev skupščine pred spomenikom kralja Petra I.

   Pri slavnostnem delu sodeluje Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«.

Dne 11. julija, popoldne:

1. Ob 14. uri: Otvoritev delovnega dela skupščine.
2. Kako je naša organizacija v zadnjih 50 letih vplivala na razvoj slovenskega ljudskega šolstva in česa manjka naši šoli za njen bodoči razvoj. (Referat urednika Popotnika g. M. Senkoviča.)
3. Razgovor o tehničnem delu skupščine.
4. Objava verifikacijskega odbora.
5. Volitve odsekov.
6. Tajniško poročilo.
7. Račun za poslovno leto 1938./39.
8. Določitev časa za volitve.

Ob 17. uri: Seje odsekov v prostorih sekcije JUU.

Dne 12. julija, ob 8. uri:

1. Poročila odsekov.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Volitve:
   9 članov in 5 namestnikov v upravni odbor sekcije;
   5 članov in 2 namestnikov v nadzorni odbor;
   3 članov in 3 namestnikov v glavni odbor JUU.
4. **Volitve v stanovsko častno razsodišče:**
   2 sodnika in 2 namestnika;
   5 predsednikov;
   1 člana in 1 namestnika kot tajnika.
5. Proračun za leto 1939./40.
6. Resolucija.

Sreska društva naj izstavijo delegatom primerna pooblastila. Če zastopa sresko društvo predsednik, pooblastilo ni potrebno.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

Metod Kumelj s. r., predsednik.

Drago Supančič s. r., tajnik.

I. seja upravnega in nadzornega odbora JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

bo dne 10. julija ob 15. uri popoldne v prostorih sekcije, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Dnevni red:

1. Čitanje in overovljenje zapisnika zadnje seje.
2. Razgovor o tehničnem delu in dnevnem redu banovinske skupščine.
3. Tekoče zadeve.
4. Slučajnosti.

Metod Kumelj s. r., predsednik.

Drago Supančič s. r., tajnik.

VSEBINA:

Delo in položaj sekcije JUU za dravsko banovino. — Tajniško poročilo za poslovno leto 1938./39.
IX. banovinska skupščina Jugoslovenskega učiteljskega udruženja — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.
Proslava 70 letnice Ptujskega učiteljskega društva.
Komunike glavnega odbora JUU.
LISTEK: Literarni jubilej Toneta Seliškarja.
Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Učiteljska tiskarna. — Učiteljski pevski zbor Emil Adamič. — Stanovska organizacija JUU. — Mali oglasi.

INTERVENCIJE

Sekcija je v teku poslovnega leta intervenirala po svojih zastopnikih, v prvi vrsti po predsedniku tov. Kumlju, pri vseh, ki odločajo o vprašanjih našega stanu in šolstva. Tovariš predsednik je posetil ministra prosvete: g. Magaraševića, g. Kujundžića in skupno z upravnim odborom JUU g. Ćirića, pomočnika ministra prosvete g. Jakšiča in dne 6. junija ministra g. dr. Kreka. Poleg zgoraj navedenih smo posetili bana drav. banovine g. dr. Natlačena, večkrat načelnika prosvetnega oddelka g. dr. Sušnika, ban. šol. nadzornika g. Jegliča in druge funkcionarje. Vse smo opozarjali na aktualne in nujne zadeve, ki naj bi se rešile. Poudarili smo, da je predvsem potrebno, da se vrne zadovoljstvo in občutek pravne sigurnosti v učiteljske vrste. To je pa mogoče doseči le z izpremembo prosvetne personalne politike.

Predvsem je potrebno, da prestanejo vse premestitve po službeni potrebi in da se prekličejo vsi zadevni predlogi, ki jih je kraljevska banska uprava predložila ministrstvu prosvete, ki pa do danes še niso rešeni. Dalje je potrebno, da se popravijo vse premestitve po službeni potrebi iz prejšnjih let, ki jih občutijo prizadeti za težko in nezasluženo kazen, ne da bi se zavedali kakršne koli krivde in jim ta tudi nikdar ni bila priobčena. Reaktivirati je treba vse svoječasno brez disciplinske preiskave in brez dokazane krivde iz službe odpuščene učitelje. V prejšnjih letih razrešenim šolskim upraviteljem je treba vrniti položaj ali pa jih po njihovi želji drugače odškodovati za izvršeno degradacijo. Veliko število v prejšnjih letih izvršenih premestitev je mogoče popraviti le v zvezi z razpisi služb. Že samo zato je treba predlagati za razpis prav vsa prosta učiteljska mesta v banovini. Zadnji razpis vsebuje le slaba mesta. Med njimi ni niti enega službenega kraja v sreskem mestu, kamoli v mestu s srednjo šolo, četudi so službena mesta v takih krajih prosta. Vsa ta mesta bi se zato oddala brez razpisa in pod roko. Da se to ne zgodi in da bo možno izvesti reparacije, je nujno, da ministrstvo prosvete naknadno in v najkrajšem času razpiše tudi ta mesta.

Učiteljska napredovanja naj se izvajajo strogo po rangni listi. Tudi pri napredovanjih naj se izločijo vse protekcije in vsa zapostavljanja.

Ta načela bo mogoče izvajati le tedaj, če se izločijo iz personalne prosvetne politike vsi škodljiv vplivi, predvsem pa vplivi politične stranke. Odločanje v vseh teh vprašanjih bodi prepuščeno zgolj prosvetni upravi in njenim organom, ki nosijo za svoje delo tudi vso odgovornost. Le v tem primeru bo mogoče, da se bo vodila prosvetna personalna politika na zakoniti, etični in socialni osnovi.

Gornja načela smo sporočili vsem odločujočim osebam tudi pismeno. Pismene predstavke smo predlagali tudi v vsakem poedinem konkretnem primeru zaščite. Vse leto smo vzdrževali z vsemi oddelki in predstojniki prosvetne uprave osebni kontakt. V mnogih vprašanjih smo naleteli na razumevanje, realizacijo tega so pa največkrat preprečile druge sile, izven prosvetne uprave.

NEORGANIZIRANO UČITELJSTVO

Podatke o neorganiziranem učiteljstvu je tudi letos poslalo samo eno sresko društvo. V banovini je 4377 učnih oseb. Med temi je: 13 kontraktualcev, 44 dnevničarjev, 40 je dodeljenih kr. banski upravi, 193 drugim ustanovam, 60 učiteljic ročnih del, 33 drž. veroučiteljev in 12 strokovnih učiteljev. Izven naših vrst je torej 1157 učiteljev in učiteljic. Sekcija in sreska društva so se med letom trudila, da zainteresirajo za pristop neorganizirane tovariše in tovarišice. Računati pa moramo, da so v gornjem številu vštete tudi redovnice, prosvetni tajniki in referenti, veroučitelji in sres. šol. nadzorniki.

Finančni zakon

Vse leto smo zbirali predloge, sklepe in nasvete sreskih društev, ter jih dopolnili s še neurejenimi zadevami. Pravočasno smo poslali to gradivo izvršnemu odboru kot predlog za finančni zakon za p. l. 1939./1940. Kljub temu, da smo članstvo o tem že informirali, navajam vsebino tega predloga, da tako ponovno pokažemo na zadeve, ki bi jih bilo potrebno rešiti. Predlog je obsegal spodaj navedeno z obširnimi utemeljitvami, ki so bile že objavljene in ki jih zaradi pomanjkanja prostora ne navajam.

Učiteljska stalnost.

K § 71. zakona o ljudskih šolah se doda nov odstavek, ki se glasi: »Stalnost v smislu prejšnjega odstavka tega paragrafa pomenja, da je učitelj nepremestljiv s službenega mesta.

Učiteljstvo, ki je doseglo stalnost, sme biti premeščeno: po prošnji, po službeni potrebi in kazni.

Po službeni potrebi sme biti premeščen učitelj edino tedaj, ako se zaradi nezadostnega števila učencev ukine razred. Po kazni samo na osnovi kazni disciplinskega razsodišča, ki je bila izrečena po izvedbi predpisanega disciplinskega postopka.

Sprememba uredbe o draginjskih dokladah.

Uredba o osebnih in rodbinskih dokladah aktivnih drž. uslužbencev in drž. upokojencev št. 39.365/1 z dne 24. oktobra 1935., dopolnjena z odločbo ministrskega sveta M. S. br. 792 z dne 6. oktobra 1937. naj se spopolni z novo odredbo, ki naj določa:

1. vsem drž. uslužbencem in upokojencem ne glede na stroko in položaj se zvišajo prejemki po 500 din mesečno;
2. prizna se rodbinska doklada za otroke in za ženo po 150 din mesečno;
3. poročenim drž. uslužbenkam se priznava ista osebna doklada kot neporočenim;
4. ukinejo se vse razlike med osebnimi dokladami aktivnih in upokojenih uslužbencev;
5. da obdrže staroupokojenci dosedanje višje osebne doklade, ker je to socialno utemeljeno.

Sprememba draginjskih razredov.

Drugi odstavek § 26. zakona o uradnikih od 31. marca 1931. se spremeni in se glasi: »V II. draginjski razred pridejo vsi ostali kraji.«

Tretji odstavek istega paragrafa se ukine.

Redna učiteljska napredovanja.

a) K § 49. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931. se doda novi odstavek, ki se glasi: »Napredovanje v položajnih skupinah se vrši z dnem, ko uradnik izpolni pogoje iz 1. odstavka tega paragrafa.

b) V § 47. zakona o uradnikih se besede: ». . in to samo na izpraznjena mesta . .« črtajo.

Napredovanja učiteljstva v V. skupino.

Predpis odstavka II. § 258. zakona o uradnikih od 31. marca 1931. naj se izpremeni in glasi: »Dokler ne izide zakon o sistemizaciji mest, napreduje učiteljstvo ljudskih šol v V. pol. skupino, ko prebije v VI. skupini tri efektivna leta državne službe.«

Razporeditev učiteljev z nepopolno kvalifikacijo.

Učne osebe z nepopolno učiteljsko kvalifikacijo iz § 182. zakona o ljudskih šolah od 5. decembra 1929., ki so ostale po uveljavljenju tega zakona še nadalje v službi. se prevedejo v ustrezajočo skupino in napredujejo od X. do VIII. položajne skupine.

Celibat učiteljic.

Ukine se odstavek 8. § 33. finančnega zakona za leto 1937./1938., s katerim je bil dopolnjen § 93 a zakona o ljudskih šolah od 1929. leta.

Učiteljice matere.

Kljub § 292. zakona o uradnikih iz leta 1931. ostane v veljavi 4. odstavek § 87. zakona o ljudskih šolah iz leta 1929., ki naj se glasi: »Učiteljice matere, ki imajo več kot troje otrok, se lahko po dopolnjenih 20 letih efektivne službe upokoje na lastno prošnjo s pravico do pokojnine, kakor jim pripada po službenih letih.

Postavljanje učiteljskih pripravnikov.

Za proračunsko leto 1939./1940. se zagotovi kredit za 2000 novih učiteljskih pripravnikov, ki naj se nastavijo.

Akontacija na pokojnino.

K § 112. uradniškega zakona se doda nov odstavek, ki naj se glasi: »Uslužbenec, ki mu je prestala služba in ima pravico do pokojnine, prejema še nadalje aktivne prejemke na račun pokojnine v naslednji izmeri: a) z 10 do 20 let službe 50 % plače in osebne doklade, b) z 20 do 25 let službe 60 % plače in osebne doklade ter 50 % položajne doklade, c) s 25 do 30 let službe 75 % plače in osebne doklade ter 60 % položanje doklade, č) s 30 do 35 let službe 85 % plače in osebne doklade ter 70 % položajne doklade, d) z nad 35 let službe 95 % vseh osebnih prejemkov.

Učitelji vojni invalidi.

Učitelji vojni invalidi s 25 efektivnimi službenimi leti smejo biti na lastno prošnjo upokojeni. Vračuna se jim še 10 let službe in se smatra, da so s tem izpolnili potrebno število let za polno penzijo.

Vračunanje vojnih let.

Učiteljem, ki se nahajajo v državni službi v času, ko stopa ta zakon v veljavo, se doba, ki so jo prebili v vojaški službi v državi ali v tujini od 1912. do 1920. leta, prizna v efektivno državno službo pod § 113. uradniškega zakona iz leta 1931. za napredovanje in pokojnino. Na osnovi tako priznanih let se prevedejo v ustrezajoče skupine, računajoč službo v skupinah v smislu § 49. zakona o uradnikih z odbitkom kadrovskega roka 14 mesecev.

Priznanje kontraktualne službe.

K § 58. finančnega zakona za 1932./1933. se doda nov odstavek, ki se glasi: »Kontraktualnim učiteljem se prizna v pokojnino po § 113. in 116 U. z. ves čas kontraktualne učiteljske službe.«

Dopusti zaradi odslužitve kadrskega roka.

K § 87. zakona o uradnikih se doda nov odstavek, ki se glasi: »Učiteljem se za odslužitev kadrskega roka odobrava devetmesečen dopust. Po odslužitvi se avtomatično vračajo v državno službo in obdržijo vse pravice, ki so jih do tedaj v službi pridobili.

Duhovniki priznanih veroizpovedi — priznanje let ob vstopu v državno službo.

V § 116. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931. se ukinja točka 6., ki se nadomešča s sledečim besedilom:

»6. Čas, ki so ga duhovniki priznanih veroizpovedi, preden so stopili v državno službo, prebili v duhovniški službi priznanih veroizpovedi.

Določba tega člena se nanaša tudi na one državne uslužbence, ki so bili upokojeni po 31. marcu 1931.«

Priznanje stanarine banskim in sreskim šolskim nadzornikom.

Banskim šolskim nadzornikom kakor tudi sreskim šolskim nadzornikom pripada stanarina v smislu § 29. zakona o narodnih šolah. To stanarino izplačujejo pristojne upravne občine.

Priznanje stanarine učiteljem - slušateljem višje pedagoške šole.

Učitelji ljudskih šol, ki so v smislu § 15. uredbe o višji pedagoški šoli izbrani za slušatelje te šole, imajo pravico na stanarino za ves čas, ko študirajo.

To stanarino izplačujejo pristojne banske uprave iz svojega proračuna.

Priznanje stanarine veroučiteljem.

Veroučitelji v ljudskih šolah s kvalifikacijami in rangom iz §§ 2. in 3. zakona o verskem pouku od 23. septembra 1933., imajo pravico na stanarino v smislu § 84. zakona o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929.

Uzakonitev zvanja »upravitelj ljudske šole«.

V § 346. uradniškega zakona naj se vnese novo zvanje »upravitelj ljudske šole« (§ 45. odst. 2.), ki naj se po rangu vstavi pred zvanje »učitelj ljudske šole«.

Skladno s tem naj se izpremeni § 113. zakona o ljudskih šolah.

Pravice učiteljstva za defektne otroke.

Točka 6. § 94. finančnega zakona za leto 1937./1938. naj se ukine. Ponovno naj se uveljavi točka 24. § 62. finančnega zakona za leto 1932./1933.

Ukinitev uslužbenskega prispevka.

Ukine se 1% uslužbenski prispevek.

Novela zakona o narodnih šolah.

Pooblašča se prosvetni minister, da v soglasju z ministrskim svetom izda novelo zakona o ljudskih šolah.

Določitev števila učencev v razredu; oprostitev pouka upraviteljev šol z 12 razredi.

Določbe § 30. finančnega zakona za leto 1933./1934., ki so spremenile predpise §§ 51. in 113. zakona o narodnih šolah od 5. decembra 1929., se ukinejo.

Nostrifikacija učiteljskih diplom.

§ 71. zakona o narodnih šolah naj se dopolni s sledečim besedilom: »Za začasne učitelje narodnih šol morejo biti postavljeni kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji jugoslovanske narodnosti, ki so polagali po ratifikaciji rapallske pogodbe zrelostni ali praktični učiteljski izpit na ozemlju avstroogrske monarhije in ki so že opravili dopolnilni zrelostni izpit na državni učiteljski šoli, odnosno dosegli nostrifikacijo učiteljskega izpita zrelosti.

Kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji z dopolnilnim zrelostnim izpitom in dopolnilnim praktičnim izpitom se smejo postavljati ob upoštevanju službe po § 54. v zvezi s § 53. zakona o državljanstvu z dne 21. septembra 1928. in § 58/2 U. z. za stalne učitelje narodnih šol.

§ 47. zakona o učiteljskih šolah se dopolni, in sicer: »Minister prosvete sme po zaslišanju Glavnega prosvetnega sveta nostrificirati v inozemstvu položene učiteljske izpite za pouk na ljudskih šolah z določitvijo dopolnilnih izpitov na učiteljskih šolah. S temi izpiti se doseže veljavnost diplomskih izpitov učiteljskih šol.«

Razpis službenih mest.

Izpremenijo naj se sledeči paragrafi zakona o narodnih šolah:

Zadnji odstavek § 93. naj se glasi: »Prazna učiteljska mesta objavlja ministrstvo prosvete sproti vsak mesec.«

§ 97. naj se izpremeni in glasi: »Prošnje za premestitve se rešujejo takoj, premestitve pa se izvedejo na osnovi razporeda šele konec leta.«

V času, ko traja delo v šoli (od 1. septembra do 28. junija) se premestitve po prošnji ne morejo izvesti. O izjemah, ako ne nasprotujejo službenih interesom, odločuje minister prosvete.

Temu paragrafu naj se doda nov odstavek, glaseč se: »Učitelj ne more biti odpuščen iz državne službe in ne biti premeščen proti svoji volji, ako ni izvedena disciplinska preiskava dokazala njegove krivde.«

Prvi odstavek § 88. naj se izpremeni in glasi: »Konec vsakega meseca dostavlja kraljevska banska uprava ministrstvu prosvete predlog za razpored učiteljev za mesta, ki jih je ministrstvo razpisalo prejšnji mesec.«

Drugi odstavek § 99. naj se izpremeni in glasi: »Razpored za učiteljska mesta, razpisana v juniju in juliju, mora biti gotov najkasneje do 15. avgusta vsakega leta, a premeščeni učitelji morajo biti v novih krajih najkasneje do 25. avgusta. Najkasneje do 15. julija vsakega leta pa morajo biti na svojih mestih oni, za katere je bil izvršen razpored v teku šolskega leta.«

Kot tretji odstavek naj se doda: »Učiteljska mesta se oddajajo komisijsko. V to svrho se ustanove pri kr. banskih upravah in pri ministrstvu prosvete komisije, v katerih ima Jugoslovensko učiteljsko udruženje po dva člana.«

Banski šolski nadzorniki.

Dostavi naj se k § 120. zak. o nar. šolah nov odstavek: »Istotako se smejo postavljati za banske šolske nadzornike sreski šolski nadzorniki z ne manj kot petletno nadzorniško službo in učitelji nar. šol z najmanj 20 let državne službe, ako imajo nadzorniški izpit in so se odlikovali s svojim delom v šoli in na narodnem izobraževanju. Ti imajo prejemke po § 118. zak. o nar. šolah v zvezi s § 45./3. U. z. in v zvezi s § 62./24. finančnega zakona za leto 1932./33.

Ukinitev zakona o avtentičnem tolmačenju § 110. U. z.

Zakon o avtentičnem tolmačenju § 110. uradniškega zakona od 31. marca 1931. preneha veljati. V § 110. U. z. besede: »Ako to sicer zahtevajo interesi službe«, se zamenjajo z besedami: »Nesposobnost, kakor tudi nespodobnost uslužbenca za službo mora biti dokazana.«

Popravek predpisa točke 5. § 33. fin. zak. za leto 1937./38.

V drugem odstavku točke 5. § 33. fin. zakona za l. 1937./38. se ukine beseda: . . . »neposredno«.

Novi disciplinski postopek za učiteljstvo narodnih šol ne ustreza in naj se uveljavi za učiteljstvo docela drug disciplinski postopek, ki bo v celoti ustrezal organizaciji prosvetne stroke in bo prilagoden razmeram, v katerih učitelj živi in dela.

KAJ SMO DOSEGLI!

Finančni zakon je rešil le nekatere naše zahteve in težnje, in sicer:

Celibat za učiteljice je bil ukinjen.

Sreski in mestni šolski nadzorniki ter veroučitelji so prejeli stanarino.

Duhovnikom, ki stopijo v državno učit. službo, se čas v duhovniški službi prizna (do 20 let) v državno službo.

12-mesečni čakalni rok pri napredovanjih je ukinjen.

Učiteljske diplome o položenih učiteljskih izpitih v tujini, more minister prosvete nostrificirati.

Kontraktualnim učiteljem in učiteljem dnevničarjem je z dostavkom k § 71. zakona o ljudskih šolah omogočen sprejem v učiteljsko službo.

Poleg teh obsega fin. zak. še druge določbe, ki pa jih ne navajam. V bodočem letu bomo morali nadaljevati z delom, da se uredijo še ostale zadeve, ki jih bomo ponovno predlagali.

Druge zadeve

NAČELNE ZADEVE

Sekcija je obravnavala v poslovnem letu 1938./39. več načelnih zadev ter sestavila tovarišem in tovarišicam čistopise pritožb na oblastva, tožbe na drž. svet in odgovore na tožbe glavne kontrole. Obravnavale so se naslednje zadeve: prevedba in napredovanje nastavnikov za defektno deco, uredništvo »Učit. tovariša«, odpust iz drž. službe brez predhodne izvedbe disciplinske preiskave, osebne doklade dodeljenih v nižji draginjski razred, osebne doklade po 1. nov. 1937. upokojenim in razrešenim učiteljem, premestitev »po prošnji« v kraj, za katerega ni učitelj prosil, nepravilna odmera rodbinske pokojnine, kurivo v trgih, ureditev položaja in izdanje novih upravnih aktov na podlagi razsodb drž. sveta (§ 93.), štetje let in postavitev v pravilno skupino ob izvrševanju razsodbe drž. sveta, če je bilo razveljavljeno napredovanje zaradi nezadostnega števila let, obnova postopanja glede odpusta iz državne službe z dnem potrditve v vojake pred vpoklicem v kadrski rok, dnevnice za čas dodelitve na službovanje izven službenega kraja.

Dajala je tudi nasvete onim, ki so se obrnili na sekcijo v disciplinskih in drugih zadevah.

ZVIŠANJE PREJEMKOV

Cene življenjskim potrebščinam se dvigajo iz dneva v dan. Sekcija se je ves čas zavedala, da je njena glavna naloga usmeriti vse delo v to, da se popravi materialni položaj učiteljstva. Zato je sekcija skupno z 18 uradniškimi organizacijami ponovno podvzela korake za dosego zvišanja prejemkov.

Dne 11. novembra 1938. je posebna deputacija, v kateri je zastopal sekcijo predsednik tov. Kumelj, posetila tudi g. bana in mu izročila posebno spomenico za zvišanje prejemkov. Vse uradniške organizacije so podpisale skupno vlogo na zbornico za trgovino, obrt in industrijo s prošnjo, da tudi ona podpre naše zahteve. O celotni akciji smo informirali izvršni odbor JUU v Beogradu, da je pokrenil slične akcije pri vseh sekcijah JUU v državi.

Spomenica je obsegala naslednje predloge in zahteve:

Neobhodno je potrebno, da se ustvari vsem državnim in banovinskim uslužbencem, upokojencem in delavcem možnost skromne eksistence. Z ozirom na danes obstoječe stanje cen bi moglo zadovoljiti:

1. da se zvišajo vsem državnim in banovinskim uslužbencem, upokojencem in delavcem brez ozira na stroko in položaj prejemki po 500 dinarjev mesečno;
2. da se prizna rodbinska doklada za otroke in za ženo v prvotnem znesku po 150 dinarjev;
3. da se priznajo poročeni ženi v državni službi osebne doklade v isti višini, kot se priznavajo neporočeni državni uslužbenki;
4. da se ukinejo vse razlike med osebnimi dokladami aktivnih in upokojenih uslužbencev;
5. da obdrže staroupokojenci dosedanje višje osebne doklade, ker je to socialno utemeljeno.

Izvršni odbor JUU v Beogradu je razširil akcijo za zvišanje prejemkov na sodelovanje z vsemi stanovskimi organizacijami. Zavedajoč se, da se da naše stanje popraviti s finančnim zakonom za 1939./1940. leto je svoje delo pred in med zasedanjem narodne skupščine še povečal. Dne 1. marca 1939. je naslovil posebno predstavko na predsednika kraljevske vlade, ki je vsebovala zgoraj navedene predloge. Predstavko je podpisalo 21 stanovskih organizacij in so jo v informacijo ter s prošnjo za podpiranje prejeli tudi vsi senatorji in narodni poslanci. Dne 11. marca 1939. je Jugoslovanska ženska zveza — sekcija za dravsko banovino, priredila v Ljubljani javno zborovanje pod naslovom »Za našo družino«. Na tem zborovanju je sodelovala poleg 21 stan. organizacij tudi sekcija. Sprejeta je bila resolucija za zvišanje prejemkov, ki so jo podpisale vse organizacije in je bila poslana vsem merodajnim činiteljem. Poleg tega so bile poslane brzojavke s prošnjo za zvišanje prejemkov: 1. kraljevemu namestništvu, 2. Dragiši Cvetkoviću, predsedniku ministrskega sveta, 3. dr. Antonu Korošcu, predsedniku senata, 4. Milanu Simonoviću, predsedniku narodne skupščine, 5. dr. Mehmedu Spahi, prometnemu ministru, 6. dr. Viktorju Ružiću, pravosodnemu ministru, 7. Vojinu Đuričiću, finančnemu ministru, 8. dr. Mihi Kreku, gradbenemu ministru, 9. Stevanu Ćiriću, prosvetnemu ministru, 10. Jevremu Tomiću, ministru za trgovino in industrijo, 11. Jovanu Altiparmakoviću, ministru za pošto, telegraf in telefon, 12. Miloju Rajakoviću, ministru za socialno politiko in narodno zdravje, in 13. Francu Snoju, ministru brez listnice.

Kljub vsemu se naše materialno stanje ni popravilo. Prejemki so ostali isti in se je pomanjkanje radi ponovnega dviga cen življenjskim potrebščinam še povečalo. Naše delo moramo nadaljevati. Vsi se morajo zavedati, da bo mogel učitelj vršiti svoje težko in odgovorno delo le takrat, če bo rešen morečih materialnih skrbi. Statistika nam pa dokazuje, da se dolgovi drž. uradništva večajo in kakor kaže, ne bo mogoče rešiti tega vprašanja z malenkostnim zvišanjem prejemkov. Kakor je bila nujna razdolžitev kmetov, je danes nujna razdolžitev državnega uradništva. Nikakor se ne moremo zadovoljiti tudi z razdelitvijo krajev po draginjskih razredih. Objektivno moramo ugotoviti, da ono učiteljstvo, ki službuje v letoviščarskih krajih, pasivnih krajih in obmejnih krajih, mora često plačevati življenjske potrebščine dražje kot ono, ki živi v večjih krajih. Zato bi bilo treba urediti osebne doklade po krajevnih prilikah. Žal, za enkrat še ni uspeha in bomo morali akcijo nadaljevati. Za to so nam nujno potrebni podatki sreskih društev, za katere smo zaprosili že v prejšnjem poslovnem letu. Podatke o cenah življenjskih potrebščin in o krajevnih prilikah so poslala le nekatera sreska društva. Razumljivo pa je, da morajo akcijo sekcije na vsakem zborovanju in ob vsaki priliki podpirati tudi sreska društva.

NAPREDOVANJA

Z rangno listo, ko smo jo objavili v »Učiteljskem tovarišu«, smo dokazali, da se napredovanja ne vršijo pravilno in da napredujejo mlajši pred starejšimi. Kmalu nato so bile sestavljene rangne liste po banovinah in poslane ministrstvu. Tu so se te rangne liste vodile po banovinah. Konec lanskega leta pa je ministrstvo pristopilo k drugačni ureditvi rangnih list. Sestavilo je rangne liste za vso državo. V pojasnilo naj navedem, da to znači, če je bil nekdo v banovini 10. po rangu v šesti položajni skupini, je danes lahko 200. Ministrstvo smo z načelnimi vlogami opozarjali, da nekateri čakajo na napredovanja že celo vrsto let. Prosili smo, naj se napredovanja vendar enkrat že izvedejo po načelih zakona, ker bo tudi s tem učiteljstvu v težkih materialnih prilikah pomagano. Že bivši minister prosvete g. Kujundžić je obljubil, da bo skušal čim prej izvesti napredovanja onih, ki so bili zapostavljeni. Novi prosvetni minister g. Ćirić je o priliki zasedanja fin. odbora narodne skupščine in ob posetu predstavnikov JUU izjavil, da mu je znano, da nekateri učitelji čakajo že več let na napredovanja. Poudaril je, da bodo v najkrajšem času izvedena napredovanja onih, ki najdalje čakajo, pri ostalih bo pa upoštevil le službeno dobo in službeno oceno. Z ozirom na te izjave upamo, da se bodo napredovanja v bodoče vršila rednejše in le po določilih zakona. Sekcija je takoj po sprejetju proračuna, ko je bil ukinjen 12 mesečni čakalni rok, potom izvršnega odbora ponovno intervenirala za pospešitev napredovanj. Pri tej priliki smo ustno in pismeno, v skladu s sklepom upravnega odbora JUU predlagali, **naj prvenstveno napredujejo učitelji in učiteljice pripravniki, ki so v najtežjem položaju. Poudarili smo, da se nekateri dopolnili 9. in celo 10. službeno leto, pa so še vedno pripravniki z dohodki, ki jim ne omogočajo najskromnejše življenje, ker so poleg tega še čakali več let na namestitev in so se morali v teh letih zadolžiti.** Obljubljeno nam je bilo, da se bo to upoštevalo. Poleg tega je organizacija delala na to, da napredujejo vsi učitelji, ki čakajo na V. položajno skupino, ki bi takoj po dosegi te zaprosili za upokojitev in s tem izpraznili službena mesta. V zadnji dobi sta bili objavljeni dve listi napredovanj. Prva je vzbudila največjo nevoljo, ker je vsebovala

mlajše učitelje od onih, ki že več let čakajo na napredovanje. 26. maja je bila podpisana druga lista, sestavljena po skupni državni rangni listi. Ne more nas pa povsem zadovoljiti, ker niso prvenstveno upoštevani učitelji pripravniki, niti oni, ki čakajo na V. skupino, in niti ne nekateri po službenih letih starejši učitelji. V pojasnilo navajam statistiko teh napredovanj.

Banovina	Položajna skupina X.	IX.	VIII.	VII.	VI.	V.	Skupaj
Beograd . . .	1	—	2	1	4	21	29
Dravska . . .	4	67	37	49	75	24	256
Drinska . . .	1	15	21	5	8	11	61
Vardarska . .	—	16	31	9	12	8	76
Zetska . . .	—	8	9	25	10	7	59
Primorska . .	—	8	9	25	10	7	59
Dunavska . .	3	49	82	30	42	24	230
Savska . . .	—	76	68	62	43	48	297
Vrbaska . . .	—	11	14	5	7	4	41
Moravska . .	—	21	20	—	10	3	54
Skupaj . .	10	277	291	200	224	157	1159

Kakor je iz razpredelnice razvidno, je napredovalo v vsej državi ca. 1200 učiteljev, torej komaj ena osmina od 10.000 prošenj, ki leže v ministrstvu prosvete. V dravski banovini je napredovalo 256 učiteljev, t. j. komaj desetina vloženih prošenj. Po dobljenih informacijah bodo prihodnja napredovanja podpisana v septembru, v najkrajšem času bo pa objavljenih še 600 napredovanj za vso državo.

Podvzeti bomo morali novo akcijo, da se napredovanja pospešijo, ker sicer zaradi neprestanega dotoka novih prošenj to vprašanje še v doglednem času ne bo rešeno.

Organizacija se je poleg tega trudila doseči pospešitev napredovanj v prejšnjih letih prikrajšanih in oškodovanih učit. žen. roč. del in drugih prezrtih in oškodovanih učiteljev, za kar vodi poseben seznam.

NAMESTITEV NOVINCEV

Sekcija je večkrat opozorila kraljevsko bansko upravo in ministrstvo prosvete na težke razmere na onih šolah, kjer niso zasedena vsa učiteljska mesta. Navedli smo, da se je stanje v zadnjem času še poslabšalo, ker se mora učiteljstvo odločno boriti proti raznarodovanju in političnemu ter kulturnemu odtujevanju slovenskega ljudstva. Pa tudi pouk sam zahteva, da so na vseh šolah zasedena vsa učiteljska mesta. Zato smo prosili, da se nemudoma izpopolnijo vsa prazna učiteljska mesta z namestitvijo novincev. S tem bi bil dvignjen uspeh v šoli, pomagano brezposelnim učiteljskim abiturientom in onemu učiteljstvu, ki zaradi prezaposlenosti ne more uspešno vršiti svojega dela v šoli in izven nje. Še posebej smo poslali seznam učiteljskih abiturientov in abiturientinj, ki bi jih bilo treba z ozirom na leto mature in socialno stanje prvenstveno upoštevati.

ZAŠČITI ČLANSTVA

Od številnih odsekov, ki delujejo pri sekciji, je odsek za zaščito članstva važno in točno merilo našega dela in prosvetne personalne politike. Zaščita članstva je bila uvedena pri sekciji l. 1930. Od tega leta dalje je vodil zaščito članstva poseben referent. Kakor prejšnja leta, tako je vodstvo organizacije tudi v tem upravnem letu uporabljalo vse dane možnosti in sredstva za zboljšanje razmer in popravo povzročenih krivic. Kljub vztrajnemu delu, neštetim ustnim in pismenim intervencijam pa se število naših zaščitnih primerov ni zadovoljivo zmanjšalo. Premestitve po službeni potrebi so se v tem letu nadaljevale, razrešitve šol. upraviteljev niso prenehale, zapostavitve pri imenovanjih in napredovanjih so bile vedno bolj vidne in so vedno težje delovale na razpoloženje učiteljstva. Nepopravljene krivice, izvršene s premestvitvami iz prejšnjih let, so vedno globlje posegale v življenje prizadetih. Ali trdna povezanost članstva z vodstvom je obojestransko delovala, ter dajala novih moči, novega poguma za delo v dosego naših pravic ter za izboljšanje učiteljskega položaja.

V letošnjem upravnem letu izkazuje zaščita članstva 136 primerov. Ako prištejemo k temu številu še nerešene primere iz prejšnjih let, t. j. od l. 1933. dalje, dobimo končno število zaščitnih primerov 136 + 61 = **197.** V poročilu so priobčeni le najvažnejši fascikli zaščite, in sicer:

Premestitve po službeni potrebi . . .	23
Nameravane premestitve	39
Uradni pozivi za vložitev prošnje za premestitev	11
Prošnje za premestitev iz zdravstvenih in družinskih razlogov	18
Prošnje za premestitev na razpisana mesta	19
Reaktivacije	6
Razrešitve šolskih upraviteljev	3
Druge zadeve	12
Pravne zadeve	5
Skupaj primerov . . .	136
Nerešenih primerov iz prejšnjih let . .	61
Skupaj primerov . . .	197

Za vsakega poedinca je sekcija odposlala posebno vlogo kralj. banski upravi in ministrstvu prosvete, da se premestitev popravi ozir. nameravana premestitev ne izvede. Prosvetni upravi je predložila posebne sezname vseh potrebnih korektur po službeni potrebi premeščenih učiteljev(ic). Prvi del tega seznama obsega zaščitne primere s premestitvijo ločenih družin. Ti primeri izpričujejo ne le gospodarsko, marveč tudi moralno propadanje teh družin. Drugi del seznama obsega 54 primerov zaradi premestitve socialno, gospodarsko, zdravstveno in drugače težko prizadete učitelje(ice), ki bi jih bilo treba nujno popraviti. V posebnem seznamu so učitelji, ki so bili premeščeni v času pred in med volitvami. Prav tako so v posebnem seznamu učitelji(ce), ki so bili svoječasno brez disciplinske preiskave odpuščeni iz državne službe in so vložili prošnjo za reaktivacijo. Ob glavnem letnem razpisu učiteljskih mest je vodstvo sekcije predložilo prosvetni oblasti seznam vseh prosilcev naših zaščitnih primerov ter v posebni vlogi opozorilo prosvetno oblast na težak položaj posameznih prosilcev, s prošnjo, da se tem prošnjam ugodi. Načelne vloge so bile odposlane tudi glede premeščanja učiteljev v druge banovine, glede imenovanja učit. pripravnikov za šolske upravitelje in glede zapostavljanja učiteljev pri imenovanjih za šolske upravitelje.

Res je, da poročilo v zaščito članstva ni razveseljivo, res je tudi to, da ni zadovoljivo in nikakor ne ustreza delu, ki je bilo vloženo za vsak posamezni primer. Zavedati pa se moramo tudi tega, da bi bilo še marsikaj lahko slabše in težje, da nismo združeni v organizacijo, ki predstavlja enotno silo učiteljstva, mimo katere je teže iti. V tem upravnem letu je bilo rešenih le **17** primerov.

Večinoma so bile s tem delno popravljene svoječasne premestitve po službeni potrebi.

UČITELJICE ŽENSKIH ROČNIH DEL — UREDITEV POLOŽAJA

Zvanje učiteljic ženskih ročnih del, ki jih je v dravski banovini 60, je zatekel uradniški zakon 1931. v III. kategoriji. Učiteljice ženskih ročnih del so bile prevedene v smislu § 248. in 249. s 1. aprilom 1931. v odgovarjajoče skupine. Ker ne predvideva U. Z. tega zvanja, ministrstvo prosvete po novem U. Z. ni izvršilo njihovih napredovanj in so ostale do l. 1938. v skupinah, v katere so bile prevedene l. 1931. Šele po izdanju razsodbe drž. sveta br. 15.841/37, ki odreja, da je to zvanje že razporejeno v 2. odstavku § 301. U. Z., so se pričele postavljati učiteljice ženskih ročnih del v višje položajne skupine. S posebnimi predstavkami smo opozorili ministrstvo prosvete in kraljevsko bansko upravo ter ustno intervenirali, naj se sedaj, ko je v razsodbi drž. sveta dana možnost napredovanja, čim bolj pospeši napredovanje učiteljic ženskih ročnih del, ki so zaman čakale na napredovanje polnih 8 let.

Ker je na zakonu obstoječe zvanje učiteljic ženskih ročnih del v resoru ministrstva prosvete edino formalno še nerazvrščeno, četudi je sicer predvidena razvrstitev tega zvanja v § 301. U. Z., smo naprosili kraljevsko bansko upravo, da ponovno predlaga ministrstvu prosvete, da **izda odlok o razvrstitvi** zvanja učiteljic ženskih ročnih del na ljudskih šolah v smislu § 347. U. Z., kakor je izdalo ministrstvo prosvete odlok o razvrstitvi veroučiteljev na ljudskih šolah pod O. N. br. 8445 z dne 7. februarja 1935. Le s to razvrstitvijo bo končno urejen položaj učiteljic ženskih ročnih del.

UČITELJI KONTRAKTUALCI IN UČITELJI DNEVNIČARJI — SPREJEM V DRŽAVNO SLUŽBO

Temu važnemu in za naše tovariše tako usodnemu vprašanju, je sekcija vse leto posvečala veliko pažnjo. Na vseh mogočih mestih je pismeno in ustno iznesla zahtevo, da se vendar enkrat uredi to vprašanje. Prizadeti tovariši že leta in leta životarijo ter v največji bedi čakajo rešitve. Naš predlog je bil upoštevan v finančnem zakonu, kakor je razvidno iz poglavja »Finančni zakon«. Takoj po izidu fin. zakona smo ponovno prosili, da se ti tovariši sprejmejo v drž. službo. Danes je stanje naslednje. Nesporno imajo za sprejem v drž. službo vse pogoje oni, ki so dovršili učit. šolo in položili praktični učit. izpit na teritoriju bivše Avstrije do l. 1920.

Ostali primeri, t. j. primeri onih kontraktualnih učiteljev in dnevničarjev, ki so dovršili učiteljsko šolo v Julijski krajini po l. 1920. in položili po tem letu tam tudi praktični izpit, pozneje pa pri nas dopolnilni zrelostni in praktični izpit, so bili predloženi v presojo glavnemu prosvetnemu svetu. Glavni prosvetni svet je tem učiteljem priznal polno kvalifikacijo in torej tudi za njih sprejem v drž. službo ni nobene ovire. Učitelji, ki nimajo še dopolnilnih izpitov, jih bodo morali opraviti sedaj. Vsi slednji pa bodo prejeli uradno obvestilo za izpopolnitev kvalifikacije.

Na našo intervencijo za pospešitev sprejema nam je bilo sporočeno, da bodo prizadeti sprejeti v državno sloužbo v mesecu avgustu. Zadevo imamo stalno v evidenci in upamo, da bomo mogli v novem šolskem letu poslati obvestilo o ugodni rešitvi.

STAROUPOKOJENE UČITELJICE ŽENSKIH ROČNIH DEL

Konec lanskega poslovnega leta smo vas obvestili, da je drž. svet razsodil, da se morajo strokovne učiteljice ženskih ročnih del tretirati kot uradnice. Danes vas obveščamo, da je ta predmet povsem ugodno rešen in so prizadete dobile povrnjene uradniške osebne doklade za ves čas nazaj. S tem je bilo vrnjeno našim tovarišicam približno ¼ milijona dinarjev. Prizadete so pokazale svojo hvaležnost naši organizaciji s tem, da so poklonile darila našemu podpornemu fondu.

STANARINA UČITELJICAM, KI SO POROČENE Z NEUČITELJI IN NE ŽIVE Z MOŽEM V ISTEM KRAJU

S sklepom splošne seje državnega sveta z dne 21. decembra 1938. št. 32.605/38 je bilo odločeno, da pripada stanarina tudi onim učiteljicam, ki so poročene z neučitelji in ne živijo skupaj z možem. Vsa navodila za prizadete smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«.

DISCIPLINSKO SODIŠČE

V disciplinskem sodišču zastopa sekcijo tov. Korenčan Lovro kot član in kot namestnik tov. Francka Završanova. Večini razprav je prisostvoval tov. Korenčan, nekaterim pa tov. Završanova. Članstvu smo priporočili, naj jemlje zagovornike iz vrst učiteljstva, ker le ti morejo zaradi poznavanja učiteljskega dela in razmer uspešno zagovarjati. Sodišče posluje v redu. Iznesli smo prošnjo, naj se postopki pospešijo in naj se prizadeti obveščajo, v kakšnem stadiu se nahaja zadeva. Organizacija stoji na stališču, da je treba sestaviti disciplinsko sodišče tako, da mesto v sodišču ne bo nezdružljivo z uradnim položajem, ki ga zavzema kak član sodišča. V tem oziru je svoje konkretne želje sporočila izvršnemu odboru.

20 LETNICA JUGOSLAVIJE

Temu važnemu jubileju, ki bi se moral proslaviti na narodnem taboru v Mariboru, 13. in 14. avgusta 1938. smo posvetili vso svojo pažnjo v »Učiteljskem tovarišu«. Da pokažemo na delo učiteljstva, posebno v obmejnih krajih, smo natisnili posebno brošuro v 3000 izvodih, v kateri smo obravnavali naslednje: »Učiteljstvo in narodno obrambno delo« — »Dvajsetleten razvoj šolstva ob naši meji« — »Obmejno delo iz gospodarskega in socialnega vidika« — »Klic po združitvi vseh resničnih rodoljubov k smotrenemu delu«. — Tudi pod tem poglavjem moramo ugotoviti in to lahko potrdimo z dokazi, da se je učiteljstvo od prvega trenutka svobode zavedalo važnosti svojega dela v šoli in izven nje posebno v narodnostno mešanih in obmejnih krajih. To delo je pričelo neumorno vršiti brez navodil, brez vzpodbude od merodajnih, brez pohval in brez nagrad. Kljub temu, da se danes to delo ne ceni, marveč se učiteljstvu celo odreka uspeh tega dela, gleda naše članstvo na to delo s ponosom. Vse probleme, ki jih drugi šele danes vidijo je načelo že takoj od početka. Kolikor bolj se je situacija slabšala, toliko bolj je ravno učiteljstvo svoje delo poglobilo in razširilo. Žal vzgledu učiteljstva niso sledili vsi, ki so tudi v to poklicani. In ravno ti so krivi, če danes po 20 letih niso uspehi taki, kot bi si jih želeli. Toda vse to nas ne straši. Učiteljski pokret, odsek učiteljic ter odsek za obmejno in manjšinsko šolstvo so svoje delo razširili ter začenjajo vedno nove akcije. **Prepričani smo, da bo tako delo rodilo lepe uspehe in da bodo morali v bližnji bodočnosti tudi tisti, ki poznajo za učiteljstvo le grajo, priznati zasluge učiteljstva tudi na tem področju.**

UČNI NAČRTI

V ministrstvu prosvete se je vršila v mesecu maju posebna anketa za sestavo učnih načrtov. Kot zastopnik učiteljstva iz dravske banovine je sodeloval tov. **Ernest Vranc.** V anketi je sodeloval tudi g. prof. Šilih. Kolikor je bilo mogoče je naš zastopnik skušal realizirati vse naše predloge za izboljšanje učnih načrtov. Osnutki novih načrtov bodo v kratkem dostavljeni organizačnim edinicam, ki bodo lahko podale svoje mnenje in stavile predloge. O tem bomo pravočasno obvestili naše članstvo.

REDAKCIJSKI ODBOR ZA SESTAVO ŠOLSKIH ČITANK

je imel med poslovnim letom dve seji. Dovršil je III. čitanko, ki je bila poslana Glavnemu prosvetnemu svetu in uredil gradivo za IV. čitanko. Člani so stalno med seboj v pismenih stikih ter delajo v sporazumu z vodstvom Učiteljske tiskarne. Po zaslugi tega odseka bomo imeli v kratkem res dobre šolske čitanke.

PODPORNI FOND SEKCIJE

Podporo so prosili trije člani. Eno prošnjo smo poslali v izjavo sreskemu društvu. Dve smo rešili ugodno. En član prejema mesečno podporo, drugi je pa prejel brezobrestno posojilo. Fond je dokaz stanovske zrelosti našega članstva in v znatni meri pomaga lajšati gorje članov, ki so prišli brez svoje krivde v stisko.

PRAVILA JUU

V smislu sklepa lanske banovinske skupščine smo na seji glavnega odbora JUU 4. in 5. junija v Beogradu zahtevali skupno z zastopniki savske in primorske banovinske sekcije, da pridejo pravila v obravnavo na letošnji glavni skupščini JUU. Le v izpremembi pravil vidimo možnost, da bodo večni spori centrale z beograjskimi učitelji odklonjeni in bo mogoče delovati tudi centrali udruženja samo na problemih, ki zadevajo članstvo.

PRAVILNIKI

Upravni in nadzorni odbor sta na svojih sejah sprejela in izročila v potrditev izvršnemu odboru JUU naslednje pravilnike: Pravilnik odseka za obmejno in manjšinsko šolstvo, pravilnik o uporabi fonda za učiteljski naraščaj, pravilnik literarnega sveta Mladinske matice, in pravilnik pedagoško literarnega odseka sekcije JUU.

UČITELJSKI HUMANITARNI USTANOVI

Pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo s preskrbo pogrebnih stroškov in stroškov v primeru bolezni in o fondih za penzijsko zavarovanje, objavljen v Službenih novinah kraljevine Jugoslavije dne 6. decembra 1938., št. 280/LXXXIII/662, je posegel tako globoko v organizacijo Učiteljske samopomoči in Samopomoči učiteljskih otrok, da ne ovira samo njih razvoja in delovanja, marveč jih resno ogroža v njihovem obstoju. Ako bi ostal pravilnik neizpremenjen v veljavi, potem bi nujno morali obe naši ustanovi likvidirati.

Po vsestranski proučitvi pravilnika in uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji (Službene novine kraljevine Jugoslavije z dne 1. marca 1937., št. 46/XV/91), na katero se pravilnik opira, smo skupaj s predstavniki naših in drugih humanitarnih ustanov podvzeli akcijo, da se ta pravilnik omili. Tovariš predsednik Kumelj je sodeloval v akcijskem odboru in je bil tudi član deputacije, ki je posetila razne osebnosti v Beogradu in jim predočila dalekosežnost posledic, če ostane ta pravilnik v veljavi. Končno smo vendar uspeli. Izvajanje pravilnika je bilo odgodeno. Humanitarne ustanove so stavile ministru za trgovino in trgovino svoje predloge in imamo največje upanje, da bodo predlogi upoštevani. S tem bo tem našim ustanovam dana možnost za nadaljnje nemoteno delovanje in razvoj.

RESOLUCIJA KMETIJSKE ZBORNICE »ZA BOLJŠE ŠOLSTVO«

Na 3. seji upravnega in nadzornega odbora sekcije ter na predsedniškem zboru 5. marca 1939. smo obravnavali resolucijo Kmetijske zbornice. V 31. štev. »Učiteljskega tovariša« smo objavili naše načelno stališče k tej resoluciji. Sreska društva smo o tem obvestili v »Učit. tovarišu« in z okrožnico štev. 1283 z dne 6. aprila 1939. in jih naprosili, da o tem sklepajo in nam dostavijo svoje sklepe. Prejeli smo sklepe le od 4 sreskih društev. Zadevo moramo obravnavati na banovinski skupščini, ter poudariti enotno stališče do sklepov in predlogov Kmetijske zbornice.

UDRUŽENJE ŠOLSKIH NADZORNIKOV

Z okrožnico smo obvestili naše članstvo kakšno stališče zavzemamo do tega novega stanovskega društva. Pozdravili smo ga kot sorodno društvo, s katerim bomo lahko skupaj delovali za dobrobit članstva, šolstva in prosvete. Tudi pri nas je bilo osnovano društvo za teritorij dravske banovine. Žal naša sekcija s tem društvom ne more imeti nikakih stikov, ker mu predseduje g. Erjavec Fran, o katerem je znano, kakšno stališče je zavzemal kot referent pri ministrstvu prosvete do vseh naših prošenj in zahtev ter kakšne izjave je dajal o svojem razmerju do našega članstva in organizacije. Čim se bodo razmere v tem pogledu izpremenile, smo pripravljeni s tem društvom sodelovati.

SEZNAM PREDAVATELJEV ZA ZBOROVANJA SRESKIH DRUŠTEV

V »Učiteljskem tovarišu« in s posebno okrožnico smo naprosili, naj se prijavijo predavatelji za predavanja na zborovanjih sreskih društev. Žal je bil odziv le malenkosten. Kolikor je mogoče, pomagamo z nasvetom sreskim učiteljskim društvom in tudi sami posredujemo pri poedincih, da prevzamejo predavanja.

Naš tisk

»UČITELJSKI TOVARIŠ«

Že v tretji številki letošnjega letnika je bila objavljena načelna razsodba državnega sveta, na osnovi katere je ugodeno pritožbi tov. Vekoslava Mlekuža proti prepovedi opravljanja uredniških poslov »Učiteljskega tovariša«. Po objavi te razsodbe je tov. Mlekuž ponovno prevzel posle urednika.

Za preteklo poslovno leto je bilo v proračunu predvidenih 45 številk »Učiteljskega tovariša«. Zadnji dve številki sta bili na osnovi sklepa seje upravnega odbora združeni, da je izšlo tajniško poročilo. To je bilo potrebno iz razloga, ker bo prva številka prihodnjega letnika posvečena 50 letnemu jubileju slovenske učiteljske organizacije in 80. letniku »Učiteljskega tovariša«.

Tudi letos je uredništvo našega stanovsko političnega glasila priobčevalo predvsem članke, v katerih so se naglašali pravni in gmotni interesi učiteljskega stanu, šole in prosvete sploh. V uvodnih člankih je obravnavalo vsa aktualna vprašanja, važna za učiteljski stan in šolstvo, in to iz organizačnega stališča.

Članstvo in tudi uredništvo si želi predvsem borbenega poudarka vseh naših teženj in zahtev, toda tem željam je bilo ustreženo le v mali meri, kajti obstoječe razmere niso dopuščale onega odločnega načina pisanja, kakršen bi bil prav v danih prilikah potreben za stanovski list. Kljub temu pa je list stalno zasledoval in opozarjal na vsa za šolstvo in učiteljstvo pereča vprašanja in s tem podpiral delo organizacije in služil učiteljstvu.

»POPOTNIK«

Preteklo upravno leto je dalo »Popotniku« obeležje dveh jubilejev. V 1.-2. številki, posvečeni našemu listu ob njegovi 60 letnici, so v posebnem članku z naslovom »Pogled v preteklost« opisane vse faze, ki jih je prehodilo naše vzgojstvo in šolstvo od ustanovitve lista do današnjega dne Tu so podani živi dokazi vztrajnosti, stanovske discipline in kulturne orientacije vseh učiteljskih generacij v zadnjih šestdesetih letih, v katerih je bil »Popotnik« živ vrelec znanstveno-pedagoških misli ter žarišče in ognjišče šolsko-reformnega gibanja v slovenskem šolstvu. Nekaj številk pa je bilo posvečenih drugemu jubileju, to je dvajsetletnici povojnega razvoja slovenskega šolstva ter pedagogike in mladinske književnosti. Objavljeni so bili članki izpod peresa najvidnejših znanstvenikov in pedagoških delavcev o razvoju pedagogike, psihologije, filozofije, sociologije, mladinskega slovstva, glasbene kulture in ljudskošolskega knjižnega trga pri Slovencih v zadnjih 20 letih. Tako je naš list dostojno proslavil dvajsetletnico našega zedinjenja in to proslavo obeležil z vidnimi znaki.

Iz navedenih razlogov je izšla jubilejna številka v dokaj povečanem obsegu, to je na petih tiskovnih polah, kar je sekcija omogočila s tem, da je sporazumno z upravnim in nadzornim odborom zvišala dotacijo »Popotniku« za 8000 din. Tudi obseg zadnje številke

se je povečal za eno tiskovno polo, da je s tem bila dana možnost, še v tem letniku objaviti ostalo gradivo, ki se je moralo zaradi obsežnosti jubilejnih člankov začasno odložiti.

S povečanim obsegom lista se je dvignilo tudi število njegovih sodelavcev in je zlasti razveseljivo, da je stopilo v ta krog lepo število šolskih praktikov iz vrst mlajšega učiteljstva.

MLADINSKA MATICA

Leto 1938./39. je bilo za Mladinsko matico od njenega obstoja dalje najbolj delavno in najbolj uspešno leto. Odbor se je izpopolnil tako, da je bil imenovan namesto odstopivšega predsednika Skulja tov. Ivan Tavčar, v odbor sta bila kooptirana še tov. Roš iz Celja in tovarišica Vida Taufer iz Stične. Oba sta imenovana tudi v literarni odsek.

Mladinska matica je dobila to leto tudi nove, primernejše prostore, ki so bili deloma na novo opremljeni. Kljub veliki konkurenci drugih mladinskih listov število naročnikov na »Naš rod« in redne publikacije ni padlo, ampak se je nasprotno v primeri s prejšnjim letom še dvignilo za približno 2000. Tako, da je izhajal »Naš rod« od druge številke dalje v stalni nakladi 24.000 izvodov, redne publikacije pa v povprečni nakladi 26.0000 izvodov. Škodljivega nihanja naročnikov, kot smo ga poznali druga leta, letos ni bilo. Prve številke se je odposlalo 25.105 izvodov, druge — 24.260, tretje 23.904, četrte — 23.838, pete — 23.891, šeste — 23.777, sedme — 23.773, osme — 23.770 in devete 23.491. Do 13. junija t. l. je bilo razposlanih 21.037 garnitur knjig.

Z »Našim rodom« je stopila letos Mladinska matica zopet korak naprej. Letnik je imel po sklepu skupščine prvič letos 9 številk. Ima tedaj 40 strani več kot lanski in predlanski letnik ter 100 strani več kot prejšnji letniki. Po obsegu je največji mladinski list v državi. Ilustrativno je bil bolj bogat kot kdaj prej. Vsaka številka je imela novo naslovno sliko, za izpremembo trikrat umetniške fotografije. Vsebinsko je posvečal v splošnem več pozornosti realni snovi in gradivu za najmlajše. — Če se je kdo lani upravičeno pritoževal nad slabim papirjem, se letos ne more več — Da se je vzdržalo število naročnikov in celo zvišalo, je bilo potrebno povečati agitacijo za list. Ob jubilejnem letniku »Našega roda« so se razpisale tudi večje nagrade za naročnike in za poverjenike v vrednosti nad 10.000 din. — Organizaciji poverjenikov se je posvečala letos večja pozornost. Uprava je izdelala ob 3. številki lista posebno statistiko naročnikov po srezih, ki je kazala ob koncu leta 1938. v decembru sledečo sliko:

Okraj	Št. uč.	Št. naročn.	v %
14. Ljubljana-mesto	6110	2078	34,—
1. Brežice	6908	641	9,27
2. Celje	9789	1410	14,40
3. Črnomelj	3116	192	6,13
4. Dol. Lendava	6348	153	2,41
5. Dravograd	5591	670	11,98
6. Gornji Grad	2809	437	15,55
7. Kamnik	7092	957	13,49
8. Kočevje	5323	498	9,36
9. Konjice	4050	248	6,12
10. Kranj	4905	904	18,43
11. Krško	9246	482	5,21
12. Laško	6338	1197	18,88
13. Litija	7253	767	10,57
14. Ljubljana-mesto	6110	2078	34,—
15. Ljubljana-vzhod	4963	821	16,74
16. Ljubljana-zahod	5248	870	16,57
17. Ljutomer	7458	585	7,84
18. Logatec	4530	863	19,05
19. Maribor d. breg	9492	1144	15,21
20. Maribor l. breg	12204	1673	13,70
21. Metlika	1919	121	6,30
22. Murska Sobota	9037	409	4,52
23. Novo mesto	9037	409	4,52
24. Ptuj I	6208	596	9,60
25. Ptuj II	6647	481	7,23
26. Radovljica	5160	1511	29,28
27. Slovenj Gradec	5568	621	11,15
28. Škofja Loka	4158	452	10,87
29. Šmarje pri Jelšak	7228	541	7,48
Skupaj	182.921	21.715	11,87

Na ostalih šolah je bilo še 1140 naročnikov, nekaj naročnikov je bilo iz drugih banovin, nekaj neučencev, knjižnic itd. Ta statistika je pokazala, da prav v obmejnih in narodno mešanih krajih, kjer bi morala biti potreba po dobrem slovenskem čtivu največja, je doseglo število naročnikov najmanjši odstotek.

Celotno število naročnikov se je kasneje sicer nekoliko dvignilo, sorazmerje v odstotkih po srezih pa je ostalo prilično isto.

Da bi imela čim večjo izbiro pri izdajanju knjig, je razpisala tudi lani Mladinska matica dve nagradi po 2500 in 2000 din za realno knjigo in knjigo za najmlajše. Na ta natečaj je prejelo tajništvo 17 rokopisov. Nagrajeni so bili 4 rokopisi, odkupljeni pa še 3 drugi. Prvo nagrado sta si delila Klemenčič (Iz starih in novih časov) in Hudales (Mama, kruha!), drugo pa Roš (Dija) in Černejeva (Pisani izprehodi). Da bi se vršilo delo v literarnem odseku čim točneje, se je izdelal letos poseben pravilnik.

Mladinska matica postaja čim dalje bolj znana. Vabljena je na razne knjižne razstave. Na jubilejni razstavi slovenske knjige v Ljubljani ob 20 letnici Jugoslavije je bila pozvana, da uredi mladinski del razstave. Udeležila se je tudi razstave v Beogradu s knjigami in z mladinskimi ilustracijami, razstave »Otrok v kipu in sliki« v Jakopičevem paviljonu z ilustracijami in razstave jugoslovenske knjige v Sofiji s knjigami.

Za publikacije Mladinske matice se kaže v poslednjem času tudi iz krogov izven Slovenije živahno zanimanje. To se vidi v raznih ocenah in raznih prevodih. Kunstova realna snov »Za tri dinarje elektrike« se prevaja iz »Našega roda« hkrati v hrvaščino, srbščino in v bolgarščino, Bevkova »Pesterna« je izšla v Italiji kot ponatis iz »Našega roda« v knjigi, Seliškarjeva »Janko in Metka« se prevaja v srbščino, razne drobne stvari iz naše mladinske revije pa prinašajo v prevodu in ponatisu razni listi, med temi posebno pogostoma »Mladi Korotan« in »Moravski večernik«.

O gospodarskem stanju Mladinske matice lahko rečemo, da je ugodno. Nima sicer dobičkov, ker za to ni niti ustanovljena, je pa samo njena knjižna zaloga vredna nad 100 tisoč dinarjev.

Ne bomo navajali podrobnega dela številnih sej, rezultat dela so pač publikacije. Samo v tem poslovnem letu so izšle sledeče knjige:

1. »Naš rod« X. letnik,
2. Fran Roš: »Dija«,
3. Tone Seliškar: »Janko in Metka«,
4. V. Klemenčič: »Iz starih in novih časov«,
5. Cicibanova knjižnica III. zvezek,
6. Cicibanova knjižnica IV. zvezek,
7. Ciciban nastopa,
8. Klopčič-Černejeva: »Dedek Miha«.

Letošnje publikacije so izšle v skupni nakladi 118.800 izvodov.

To leto spada tako glede števila izdanih knjig, kot višine naklade med naboljša leta. Naklada »Našega roda« je bila doslej samo pri prvih dveh letnikih, ko je izhajal list še samostojno brez publikacij, višja kot letošnja, naklada rednih izdaj pa samo l. 1930./31.

Vse knjige so bogato ilustrirane, »Dija« dvobarvno, »Dedek Miha« pa celo 4barvno. Ta slikanica, ki je izšla v velikem formatu, na kartonastem papirju z velikimi barvnimi offsetreprodukcijami predstavlja najbolj bogato opremljeno knjigo, kar jih je izdala doslej Mladinska matica. Če bo odziv od strani učiteljstva in naročnikov povoljen, bo s podobnimi izdajami nadaljevala.

Dvanajstletno delo Mladinske matice je rodilo uspeh, na katerega smo lahko ponosni. Zaslugo za ta uspeh ima v prvi vrsti naše požrtvovalno članstvo, ki se ni ustrašilo nobenih ovir in podredilo vse svoje energije za napredek in prospeh te naše kulturne ustanove.

Odseki sekcije

ŠOLSKO UPRAVNI ODSEK

je razpravljal in pripravil predloge za finančni zakon za 1939./40. leto, ki so bili objavljeni v okrožnici in v »Učit. tovarišu«. Tekoče zadeve pravnega značaja je odsek sproti reševal in dajal nasvete na zadevna vprašanja, sestavljal članom prošnje in pritožbe na razna oblastva v načelnih zadevah.

ODSEK ZA OBMEJNO IN MANJŠINSKO ŠOLSTVO

Pri banovinski skupščini dravske sekcije JUU l. 1938. v Ljubljani je bil odseku za obmejno in manjšinsko šolstvo predložen pravilnik, katerega je upravni odbor naše sekcije odobril na svoji seji dne 29. dec. 1938. Glasom tega pravilnika ima ta odsek dva poročevalca in sicer za severno (bivšo mariborsko oblast) in enega za južno (bivšo ljubljansko oblast) okrožje naše banovine, sreske odseke pa tvorijo sreski poročevalci skupno s krajevnimi poročevalci, ki jih izbere sresko društvo. Sekcija JUU je ta pravilnik dostavila vsem sreskim društvom s pozivom, da ga proučijo ter izvolijo sreske odseke in poročevalce ter v smislu pravilnika uredijo delo tega odseka. **Historiat** tega odseka je bil podan že v lanskem poročilu in ga je priobčil tudi »Učiteljski tovariš« ob priliki nameravanega narodnega tabora v Mariboru ob dvajsetletnici naše države. Ponovno le podčrtavamo, da je odsek vsa leta zahteval složno, sistematično kulturno delo, izhajajoče in temelječe na gopodarsko-socialnih prilikah in potrebah našega obmejnega ljudstva. Le potom pročevanja teh prilik in z upoštevanjem teh potreb bo mogoče pomagati našemu zapuščenemu obmejnemu šolstvu, obmejnemu učiteljstvu in našemu celokupnemu obmejnemu življu!

Ovire delovanja: V tehniškem oziru ovira delovanje velika razdalja sreskih odsekov in poročevalcev, katerih stik s sekcijskim poročevalcem je možen le pismenim potom, nemogoč pa potom koristnejših sej in sestankov, ker ni finančnega kritja. Večina društev se pravilniku ni odzvala ter sekcijskemu poročevalcu ne pošilja oziroma le redko nepopolna delovna in situacijska poročila. Glavna in sramotna ovira uspešnejšemu odsekovemu delovanju je kljub resnosti polni sedanji dobi vedno naraščajoča nestrpnost in razpaljevanje politično strankarskih strasti ter s tem v zvezi vmešavanje laikov - eksponirancev v naša šolsko- in izvenšolsko-prosvetna in učiteljska vprašanja! To in pa dejstvo, da se to nestrpnost zanaša že tudi v preštevilne mladinske organizacije, smo že grajali pred več leti, ker se vmešavajo neučitelji v šolsko vzgojo in pouk. Baš v tem tiči razlog, zakaj se danes učiteljstvo odteguje javnemu udejstvovanju, za katero ne ve, **kaj ga — čaka!** Žalostno je, da se danes ne vpraša prvenstveno, če si dober vzgojitelj in učitelj, marveč glavno vprašanje — pogoj vsega je: katere stranke pristaš si! in s tem — ni prizanešeno niti meji, niti mejašem!

Delovno poročilo: To je treba presojati z upoštevanjem prej navedenih ovir. V svrho izdatnejšega in složnejšega delovanja je odsek gojil delovne stike z vsemi našimi narodno - obrambnimi društvi.

Ugotavljali smo ponovno, **da je vsako učno mesto v obmejnem ozemlju smatrati za častno, visoko odgovorno in zaupno, nikakor pa ne za poizkusno ali celo kazensko!** Vse učiteljstvo, zlasti še obmejno, bo svojim velikim in odgovornim nalogam doraslo edino le, če se mu zajamči mir, stalnost in eksistenčna možnost! Slednje še ne predstavljajo posebne nagrade, za katere bi se naj ponujal in s svojim delom hvalil posameznik sam, marveč je v to svrho potrebno splošno zboljšanje službenih prejemkov oziroma pomaknitev vseh obmejnih šol v drugi plačilni razred. V neporesno obmejnih srezih imamo od 1/4 do 1/3 učiteljskih pripravnikov, ki na nekaterih šolah tvorijo večino oziroma celotni učiteljski zbor, kar ni niti v njihovem niti v šolskem in obmejno-narodno delovnem interesu.

Vse omenjene zahteve smo ob raznih prilikah priobčili javnosti v raznih resolucijah in spomenicah, ki tvorijo žal edino možnost in obliko našega izraževanja in klicanja k ureditvi težkih obmejnih problemov. To smo storili o priliki skupnega zborovanja štirih obmejnih učiteljskih društev dne 11. decembra 1938. v Mariboru, dne 3. junija 1939. pri zborovanju sreskega učiteljskega društva Maribor - levi breg, dne 10. junija t. l. pri jubilejnem zborovanju 14 učiteljskih društev v Ptuju in so slične zahteve stavila in objavljala pri svojih zborovanjih tudi ostala učitejska društva. Po želji odseka in meddruštvenega narodno obrambnega odbora smo v Mariboru predložili banovinskemu svetu v Ljubljani obširno predstavko ob priliki obravnave banovinskega proračuna za l. 1939./40.

V bodoče: Odsek pripravlja poizvedovalnice o najnujnejših javnih delih v obmejnih krajih, poizvedovalnice o stanju in možnosti složnega narodnega delovanja v posameznih krajih, sestavo rednih situacijskih poročil itd. o čemur se bomo posvetovali pri letošnji banovinski skupščini.

Odsekovo delo je vse premalo porazdeljeno in se naših tovarišev vedno bolj polašča malodušje spričo redko doseženih uspehov. Zahvaliti se pa moramo **UP** ter **Odseku učiteljic** za njuno požrtvovalno sodelovanje pri reševanju težkih obmejnih vprašanj. Priznati moramo, da nam je oblast v mnogočem ustregla ter zato v pravem idealizmu domoljubja nadaljujemo z našimi prizadevanji!

UČITELJSKI POKRET

V minulem poslovnem letu, t. j. v tretjem letu svojega obstoja, je nadaljeval Učiteljski pokret svoje zastavljeno delo iz prejšnjega leta: raziskavanje življenjskih razmer, v katerih živi naša šolska mladina. Da bi mogel vršiti to delo sistematično in homogeno, je bil prirejen v dneh 13. in 14. julija 1938. poseben tečaj, na katerem so se obravnavale sledeče teme: »Naš program« (Majhen), »Poti in metode našega dela (Mencej), »Preiskovanje prehranljivosti našega otroka« (Hudales), »Preiskovanje inteligenčne stopnje otrok« (Mencej) in »Praktični izgledi našega dela v razredu« (Ledinek).

Tečaja se je udeleževalo ca. 45 učiteljev in učiteljic iz nad polovico slovenskih šolskih okrajev.

Ker je vprašanje o prehrani stvarno in formalno zelo komplicirano in brez predhodnega načelnega sporazuma glede metode tega raziskovanja nerešljivo, se je omejil Učiteljski pokret v lanskem letu le na načelne razprave v svojem glasilu, delo samo je pa prenesel na bodoče šolsko leto.

Čas minulega leta je pa izrabil za to, da je raziskal veliko število otrok iz različnih predelov Slovenije glede obleke ter telesnega razvoja.

Rezultat prvega anketiranja je bil objavljn v 2. številki lanske »Prosvete«. V njem so pokazane nad vse zanimive strani iz naše narodne, socialne in gospodarske strukture. Zbran material (anketiranih je bilo v celoti 8458 otrok) nudi vsakemu učitelju dragocen vpogled v razmere našega podeželja. Poučen je zlasti različen življenjski standart slovenskega podeželskega življa, ki se kaže — statistično obdelan in nazorno razvrščen — v teh razpravah.

Nadaljnje proučevanje je veljalo telesnemu razvoju naše šolske dece. Žal, da se celotno delo ni moglo še objaviti v »Prosveti«, kjer sta izšli v 3. številki samo poročili iz dveh različnih slovenskih predelov. Vedno nujneje se čuti potreba po razširitvi »Prosvete«, ki v svojem sedanjem obsegu na 64 straneh ne more držati vzporednega koraka z delom Učiteljskega pokreta samega. Toda tudi že priobčeni odlomek kaže nazorno iste zakonitosti našega socialnega in gospodarskega stanja, kakor so jo pokazale že ankete o stanovanjskih razmerah, fizični zaposlenosti in obleki naših šolskih otrok.

»Prosveta« sama, ki je stopila po sklepu banovinske skupščine zadnji dve leti izključno v službo programatičnega dela Učiteljskega pokreta, se je od lanskega leta še izpopolnila: dvignila se je na še višjo ravan ter pridobila na resnosti in temeljitosti. Res je sicer, da ne zvene iz njenih strani romantične in sentimentalne panegirike na naše razmere, toda tega niso krivi njihovi raziskovalci, ampak razmere same. Vemo pa za gotovo, da neugodna slika našega narodnega življa ne bo nikogar odvrnila od dela za narod, marveč bo optimizem in požrtvovalnost slovenskega učiteljstva še podžgala. V nas ni pesimizma in prav zato potrebujemo resnične podobe narodne stvarnosti, da bomo vedeli na pravem mestu in ob pravem času zastaviti svojo pomoč tam, kjer je najnujnejša.

Zato zaslužita toliko delo Učiteljskega pokreta kakor njegovo glasilo »Prosveta« vso moralno in materialno podporo svoje organizacije, prav tako pa vse narodno zavedne slovenske javnosti in odločilnih činiteljev.

ODSEK UČITELJIC

Minula bodo tri leta, odkar se je odsek učiteljic uvrstil med ostale odseke pri sekciji. Izginilo je nerazpoloženje glede ustanovitve odseka, delo v odseku se je razvilo, krog delavnih tovarišic razširil, program odseka je vključil v delu vse članstvo organizacije.

Med letom je izgubil odsek delavno in zavedno članico tov. Anko Celnarjevo. Lep spomin njej, njenemu delu, zahvala in priznanje.

Odsek učiteljic je delal na vseh pravnih, moralnih in materialnih vprašanjih, ki zadevajo učiteljice. Vse svoje moči je posvetil delu za ukinitev celibata. Pritegnil je k delu zlasti mlajše tovarišice, ki so se s članki oglašale v »Učit. tovarišu«. Sestavljal je resolucije in spomenice za ukinitev uredbe o celibatu. Njegovo delo ni bilo brezuspešno. S fin. zak. za l. 1939./40. je bila ukinjena odločba o celibatu, ki je vrnila učiteljici drž. uradnici svobodo pri izbiri življenjskega tovariša. Važna je za nas tudi druga odločba. Drž. svet je v svoji seji odločil, da pripada učiteljici poročeni z neučiteljem stanarina in kurivo, ako bivata na raznih krajih. Znatno število tovarišic bo potom te odločbe prišlo do svojih zakonskih pravic. Nerešenih je še več vprašanj, ki zadevajo učiteljico. V prvi vrsti je vprašanje prejemkov poročenih učiteljic. Za ugodno rešitev tega vprašanja bo moral odsek v prihodnje zastaviti vse svoje delo.

Že v minulem letu je odsek učiteljic razposlal sres. društvom okrožnico, v kateri prikazuje nujno potrebo narodno obrambnega dela in vabi k sodelovanju. Narodno obrambno delo je odsek sprejel v svoj program in ga pričel konkretno izvajati. Sekcija PRK si je na prošnjo odseka osvojila ta del našega programa ter ga vključila v svoj program. Podprla je s tem naše delo, ter ga potom svojih okrožnic priporočala svojim edinicam. Akcija pomoči otrokom v obmejnih in siromašnih krajih je obsegala tri dele: 1. Zbiranje šolskih, mladinskih knjig, listov in šol. potrebščin. 2. Zbiranje obleke, perila in obutve. 3. Zbiranje perila za dojenčke. Pri akciji je sodelovalo 11 sres. društev in odsek učiteljic pri sekciji. V teh srezih je zbiralo darila 68 šol. Obdarovanih šol je bilo tudi 68 po enkrat, dvakrat in tudi trikrat. Odposlanih je bilo skoro 2000 knjig, mladinskih listov in knjig za odrasle. Te knjige so razveselile učence, obogatile siromašne knjižnice, vzbudile pa povsod zanimanje in ljubezen do slovenske knjige. Dalje je bilo odposlanih 2561 kosov raznih šol. potrebščin, 664 kosov oblek, 783 kosov raznega perila, 592 kosov vol. pletenin, 444 parov nogavic in rokavic, ki so jih spletle učenke za svoje v slabih razmerah živeče tovarišice in tovariše in 94 parov čevljev. Razen tega je bilo odposlanih mnogo živil, peciva, igrač in perila za dojenčke. V tretjem delu akcije še nimamo poročil. Smelo lahko trdimo, da je slov. učiteljstvo z akcijo uspelo. Akcija je obračala vso pozornost na kraje, kjer je bila pomoč najnujnejša. Pokazala je, da otroci in njih starši v naših obmejnih krajih niso osameli in od celote odtrgani, marveč potom te akcije trdno povezani v eno samo narodno družino. O tem nam pričajo prisrčne zahvale otrok, poročila šol. upraviteljev in dopisovanje mladine. Vprašamo se, odkod vsa sredstva za zbirke, ki so v celoti vredne težke tisočake? —

Dobra volja, ljubezen do naše zemlje, in potrebe po tesni povezanosti in odgovornosti do svojega bližnjega ter delavnost vsakega poedinca so bile one tvorne sile, ki so se v težkih časih strnile v celoto, močno in veliko, iz katere so črpali moči oni, ki so je bili najpotrebnejši. Najmlajši šoloobvezni otrok, društva, tvrdke, tovarne, ženska in narodnoobrambna društva, kakor tudi posamezniki, vsi so delali, zbirali in pripravljali darove za obdaritev otrok ob naši meji.

Nekatera sres. učiteljska društva niso pošiljala poročil, zato je bilo tudi sestavljanje celotnega poročila otežkočeno, in uspeh vsega dela bi bil lahko še vidnejši. Odsek apelira na vsa sres. društva, da si osvoje, kjer so dani pogoji, to naše delo, kar bo pripomoglo v prihodnjem letu še k večjeu razmahu in uspehu. Za banovinsko skupščino predlaga odsek naslednje:

1. Ponavljamo svojo zahtevo, da se izenačijo prejemki poročenih učiteljic z ostalimi, ker je krivično in nemoralno ter delu v škodo, da je del učiteljstva slabše plačan od ostalih, čeprav opravlja enako delo.

Po statistiki, ki jo je izdelal odsek učiteljic, je razvidno, da je število rojstev v družinah poročenih učiteljic v zadnjih letih neznatno ter znaša na družino 0,06 %, kar je gotovo posledica nezadostnih prejemkov zaradi ukinitve draginjskih doklad, stanarine in in kuriva.

2. Pouk na učiteljiščih naj se reorganizira tako, da bi bili bodoči učitelji in učiteljice dovolj poučeni o gospodarstvu in zadružništvu, učiteljice pa naj dobe še posebej praktičen pouk iz gospodinjstva in o negi dojenčka.

Razmere so namreč pokazale, da je omenjeno znanje učiteljstvu pri izvenšolskem delu najbolj potrebno.

3. Pri razpisu upraviteljskih mest na mešanih šolah naj bo razvidno, da za ta mesta lahko prosijo tudi učiteljice, kakor jim je po zakonu dana možnost.

4. Zahtevamo, da ponovno stopi v veljavo § 87. u. z., ki daje učiteljicam - materam z nad 3 otroki po 20 letih službe pravico do upokojitve na lastno prošnjo.

5. V interesu narodno ogroženih krajev je, da se na večrazredne šole v obmejnih srezih zopet nastavijo učit. žen. roč. del, ki bi vodile poleg svoje zaposlitve v šoli tudi šivalne tečaje.

GOSPODARSKI SVET SEKCIJE

Gospodarski svet je imel v letošnjem letu 4 seje ožjega odbora in 2 seji širšega odbora. Gospodarski svet se bavi z napredkom stanovskega gospodarstva in to delo opravlja že 9. leto. Zaradi odstopa prejšnjega načelnika gospodarskega sveta se je v zmislu pravilnika učiteljskega gospodarskega sveta in na podlagi čl. 4. izvolil nov odbor, kateremu načeluje tov. Michler Ivan. Na sejah širšega gospodarskega sveta so bila podana poročila o stanovskih gospodarskih in socialnih usta-

novah in se je določil tudi delovni program gospodarskega sveta, ki se glasi:

1. Poživi in pojači naj se lansko leto vpeljana akcija za pridobivanje novih članov Učiteljske tiskarne;

2. Z osebno agitacijo naj se razširi krog kupovalcev in naročnikov;

3. Posebno je priporočati šol. upraviteljem, da po možnosti krijejo kolikor mogoče svoje potrebe v knjigarni Učit. tiskarne.

4. Obnovi naj se akcija za pridobitev novih zavarovancev »Samopomoči učiteljskih otrok«.

Za izvedbo prve in druge točke programa so se takoj odposlale potrebne okrožnice na poverjenike Učiteljske tiskarne. Ti so z vso znano marljivostjo vršili prevzeto delo in danes ima tiskarna med učiteljstvom okoli 600 zadružnikov. Tudi na zborovanjih so poročali poverjeniki o stanju naših gospodarskih in socialnih ustanov in priporočali učiteljstvu, naj vse svoje potrebščine kupuje v stanovskih podjetjih.

Za poživitev nabiralne akcije zadružnikov so bili sklicani v Ljubljani, Celju in Mariboru sestanki poverjenikov Učiteljske tiskarne. Iz poročil je bilo razvidno, da imajo s prevzetim delom mnogo težav in da jih bodri pri delu le stanovska zavest in želja, da bi najmočnejše podjetje kmalu postalo res najtrdnejša opora organizacije.

Med drugim je bila tudi izražena želja, naj se taki sestanki vrše večkrat na leto, da bi društveni gospodarski referenti dobivali potrebne informacije o Učiteljski tiskarni.

Glede tretje točke so bile odposlane okrožnice na vse poverjenike Učiteljske tiskarne, v katerih se je točno obrazložilo, kaj vse lahko kupujejo upraviteljstva o naših knjigarnah. Tudi glede četrte točke delovnega programa so se razposlale okrožnice, a so pozivi dosegli neznaten uspeh. Članstvo pri tej zadrugi narašča počasi. Upoštevati pa moramo, da je predvsem potrebno, da pridobimo sedaj najprej članstvo za Učiteljsko tiskarno, kot našo največjo in najvažnejšo gospodarsko ustanovo in nato še za druge ustanove.

Na predlog predsednika sekcije je tajništvo izdelalo statistični pregled udejstvovanja učiteljstva v gospodarskih in socialnih ustanovah, dalje pregled šol in naročnikov »Našega roda« v posameznih srezih in pregled vseh izdanj »Mladinske matice« od njenega obstoja dalje.

Ponovno pa moramo poudariti, da slabo gmotno stanje med učiteljstvom še vedno ovira gospodarski svet pri njegovem delu. Z dobro voljo in hotenjem pa bo učiteljstvo omogočilo gospodarskemu svetu vršiti one naloge, za katere je bil poklican v življenje.

ODSEK BREZPOSELNIH UČITELJSKIH ABITURIENTOV

Brezposelni učiteljski abiturienti in abiturientke so organizirani v OBUA. Odsek ima svojo pisarno, ki je predvsem informativnega, posredovalnega značaja in ki je istočasno njihov lokal, kjer je članom stalno na razpolago ca. 25 najaktualnejših stanovskih, literarnih in političnih revij in časopisov. Delo v odseku se je radi zmanjšanega števila in zaposlenosti članstva z instrukcijami in ostalimi priložnostnimi zaslužki precej omejilo. Iz tega razloga ni odsek podvzemal običajnih večjih akcij, ker ni mogel računati s potrebno udeležbo in sodelovanjem. Odsek skrbi za instrukcije in ugodnosti, ki jih naša organizacija uživa in prireja kulturno - debatne sestanke. Odsek je preskrbel tovarišem (-icam) vodstvo in nadzorstvo raznih mladinskih počitniških kolonij. V januarju je v posebni deputaciji interveniral pri ministru prosvete radi nastavitev, predvsem starejših letnikov, z običajnim uspehom. Z organizacijama brezposelnih tovarišev v Mariboru in Zagrebu vzdržuje stalne stike; nameravane skupne akcije pa žal ni uspel izvesti. Odsek ima v stalni evidenci vseh 200 tovarišev (-ic). V poslovnem letu 1938./39. je imel odbor 4 seje in 2 članska sestanka.

ODSEK ZA STROKOVNO NADALJEVALNE TER ZA KMETSKO IN GOSPODINJSKO NADALJEVALNE ŠOLE

Ta odsek obsega dva dela. Za prvega t. j.: za strokovno nadaljevalne šole obstoja odbor, ki je med letom deloval in stavil predloge sekciji za izboljšanje položaja učiteljstva na teh šolah. Za drugi del tega odseka pa v Ljubljani nimamo tovarišev, ki bi na tem polju delovali. Edini, ki na tem polju dela je bil delj časa bolan. Poleg tega obstoja še posebno občestvo za te šole, v katerem se marljivo udejstvujejo naši člani. Vsekakor bi morali delo v tem odseku poživeti in najti kritje, da bi se lahko sej in posvetov udeleževali oni tovariši in tovarišice, ki se na tem polju udejstvujejo. Kljub temu je sekcija izvršila sklepe skupščine in skušala realizirati predloge.

ŠOLSKI RADIO

Šolski radio odsek bo zaključil z Vidovdansko oddajo **osmo** leto svojega obstoja. Radijska oddajna postaja je tudi v tem šolskem letu pripomogla z denarno podporo, da sta ostali v programu 2 tedenski uri, in sicer v torek in petek od 11. do 12. ure. Le v juniju je v šolskem radiu zaradi skrčenega urnika radijske postaje po ena tedenska oddaja in to v torkih. V tekočem letu je bilo 65 oddaj. Te šolske ure so bile letos posebno pestre, ker so bile na programu mnoge pokrajinske oddaje in igre, v katerih je bila glavna misel ljubezen do kmetskega doma. Po vsaki šolski radio uri je bila tudi napoved novic, ki so bile vzgojnega, nacionalnega, higienskega in poučnega značaja. Te novice so napovedovali brezposelni učiteljski abiturienti.

Kr. banski upravi je poslal odsek prošnjo, da vstavi v svoj vsakoletni proračun gotovo vsoto za nabavo šolskih radijskih aparatov in za njihovo vzdrževanje. Prošnja pa je bila neugodno rešena.

UČITELJSKI PEVSKI ZBOR »EMIL ADAMIČ«

Na lanski zborovi skupščini je članstvo UPZ izbralo v upravni odbor sledeče člane: predsednik Drago Supančič; podpredsednika Kobentar Anton in Andreja Grumova; tajnik Vinko Rupnik; gospodar Lumbar Bogo; arhivar Lumbar Gabrijel; odborniki Štrukelj Andrej, Pečar Srečko, Petrovčič Mara in Zdešar Zora; za namestnike pa Kneisel Vida, Velnar Amalija, Andolšek Ludovik in Schubert Štefanija. V artistični odbor so bili izvoljeni tov. Kobentar Anton, Gobec Radovan, Štrukelj Andrej, Skok Ferdo in Zdešar Zora. Nadzorni odbor so sestavljali tov. Štrukelj Fanči, Dodič Ivan in Žitnik Maks.

V tekočem poslovnem letu je imel upravni odbor 4, načelstvo 2, artistični odbor 2 seji, skupnih sej upravnega in artističnega odbora pa je bilo 4. Na sejah so odborniki reševali tekoče zadeve, ki so razvidne spodaj.

UPZ je imel 6 pevskih tečajev, in sicer v avgustu leta 1938. 5 dni, v septembru 3 dni (samo za moški zbor), v novembru 2 dni, v januarju t. l. 4 dni, v marcu 3 dni, v aprilu 3 dni in dvodnevni pevski tečaj v mesecu maju pred odhodom na pevsko turnejo po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Na teh pevskih vajah se je zbor pripravljal za nastop v Mariboru in pevsko turnejo. Pevskih vaj se je udeleževalo od 75 do 80 članstva.

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« je priredil 19. novembra v Mariboru koncert v okviru proslave 20-letnice osvobojenja in zedinjenja, katero so priredila obmejna učiteljska društva. Ob podpori mariborskih tovarišev in tovarišic je nastop izpadel v splošno zadovoljstvo.

Od 8. do 17. maja je UPZ izvedel pevsko turnejo po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Nastopil je v Slavonskem Brodu, Zenici, Sarajevu, Mostarju, Dubrovniku in Splitu. Aranžmaje nastopov in bivanja so prevzela povsod učiteljska sreska društva in skoro v vseh krajih so bila sklicana na dan nastopa UPZ učiteljska zborovanja, da se je tako javno poudarila solidarnost učiteljskih vrst v naši državi. Čeprav je izvedel UPZ s to turnejo pot, katere ni absolviral še noben večji slovenski zbor zaradi visokih letoviščarskih cen, je turneja po Bosni in Dalmaciji uspela nadvse zadovoljivo.

Po sklepu lanske banovinske skupščine je UPZ razposlal naknadno na naslov različnih šol okoli 300 glasbenih edicij »Materinski dan«. UPZ je vrnilo delo okoli 150 šolskih upraviteljstev. Ker je UPZ pokril stroške za svojo edicijo »Materinski dan«, je pričel pripravljati glasben priročnik z naslovom »Štirje letni časi«, v katerem bodo zbrane pesmice za različne prilike med šolskim letom. UPZ ima z izdajanjem glasbenih priročnikov mnogo dela in stroškov, kar pa mu ne bi bila tako velika ovira, ako bi šole in učiteljstvo pridno segalo po njegovih izdajah. Glasbeni priročnik »Štirje letni časi« bo izšel v prihodnjem poslovnem letu.

UPZ je mislil v pretečenem poslovnem letu izvesti skupno organizacijo vseh mladinskih zborov naše banovine in je izdal v »Učiteljskem tovarišu« več pozivov za podatke. Zbor je prejel na te pozive samo 4 odgovore. Z ustanovitvijo skupne organizacije mladinskih zborov je imel UPZ namen, moralno in deloma tudi gmotno podpreti delo mladinskih pevskih zborov, dajati navodila, prirejati skupne nastope, skrbeti za notni material itd. UPZ bo skušal s ponovnimi pozivi realizirati to zamisel.

Na svoji lanski skupščini je sprejel zbor sklep, da ustanovi v teku leta iz vrst ljubljanskega učiteljstva pogrebni moški zbor, da se ne bi vršili učiteljski pogrebi v Ljubljani brez petja, kar se ne strinja s slovesom učitelja - pevca. UPZ je bil pripravljen preskrbeti lokal in notni material, toda kljub temu je prejel na svoje okrožnice, ki jih je razposlal na ljubljanske šole, štiri odgovore. Za sodelovanje se je priglasilo le 8 tovarišev. V prihodnjih letih bo skušal zbor izpeljati tudi to svojo nalogo.

Meseca septembra lanskega leta je gostoval v Ljubljani moški pevski zbor »Biničkі« iz Leskovca v vardarski banovini. UPZ je kot njegov častni član prevzel ves aranžma bivanja in koncerta ter se tako oddolžil za svoj sprejem v Leskovcu ob priliki pevske turneje po Srbiji. Za pogostitev imenovanega zbora je prispevala banska uprava, mestna občina ljubljanska, Hubadova pevska župa in UPZ.

S koncertom v Mariboru se je poslovil od Učiteljskega pevskega zbora njegov dirigent, tov. Milan Pertot, ki je bil prestavljen v Maribor, kjer je prevzel pevovodsko mesto Glasbene Matice. Za novega dirigenta si je zbor izbral g. Pavla Šivica, profesorja na ljubljanskem konservatoriju. Oseba novega dirigenta je UPZ največja garancija, da bo napredoval v vsakem oziru do stopnje, ki je primerna slovesu učitelja - pevca.

Z uprizoritvijo pravljične igre »V kraljestvu palčkov« si je UPZ nabavil vso potrebno garderobo in rekvizite. V pretečenem poslovnem letu si je več šol in društev izposodilo pri zboru imenovane rekvizite in garderobo. Tudi ostale šole si jih lahko izposodijo proti plačilu primerne odškodnine.

Učiteljski pevski zbor stopa v petnajsto leto svojega delovanja in bo skušal tudi v bodoče ob moralni in materialni podpori svojih stanovskih tovarišev in tovarišic delati za napredek in procvit naše pesmi in petja v šoli.

EKSKURZIJSKI ODSEK

Pripravil in organiziral je do podrobnosti ekskurzijo v Bolgarijo. Ker so se tik pred zaključkom prijav odjavili številni prijavljenci, je bil odsek primoran potovanje odpovedati. Po svojem zastopniku je sodeloval pri raznih posetih v Ljubljani. Žal, da je za ta odsek nemogoče dobiti v Ljubljani sodelavcev. Razmišljati bo potrebno o tem, kako bi se delo poživelo, ker so ravno učitelji najbolj številno zastopani pri potovanjih drugih organizacij. Znano pa je, da imajo učiteljske organizacije v drugih državah odlične ekskurzijske odseke, ki so tudi v materialno podporo drugim učiteljskim ustanovam.

Kneippova
vsako zrno vsebuje praženi sladni sladkor
sladna kava

PEDAGOŠKO LITERARNI ODSEK

Pri sekciji JUU v Ljubljani se je zaradi enotne linije pri pouku v slovenskih ljudskih šolah ustanovil pedagoško literarni odsek, katerega smer in pomen sta razvidna iz pravilnika, ki so ga prejela vsa učiteljska sreska društva, da o njem razpravljajo na svojih zborovanjih.

Na II. seji upravnega in nadzornega odbora sekcije so bili v odsek izvoljeni naslednji tovariši: Vranc, Dolgan, Roš, Hreščak, Ribičič in Kopriva.

Odsek je na dveh sejah ugotovil posebno nujno potrebne priročnike, iskal stike za sestavljanje teh priročnikov s sposobnimi šolniki ter obravnaval prijavljene osnutke pomožnih in učnih knjig.

ZAKLJUČEK

Ob zaključku moram ugotoviti, da obsega to poročilo le glavne obrise dela sekcije v poslovnem letu 1938./39. Vseh podrobnosti ni mogoče navajati, ker bi zavzele preveč prostora. Predpostavljam, da so tudi mnoge zadeve znane članstvu iz dopisov, okrožnic in iz objav v »Učiteljskem tovarišu«. Pri delu nas je bodrila zavest, da spremlja in podpira naše delo vse članstvo dravske sekcije, ki stoji trdno na načelih stanovske linije v organizaciji. Vas, predstavnike učiteljstva dravske sekcije prosim, da pregledate delo, izrečete svojo sodbo in nam daste novih predlogov in nasvetov za bodoče.

Proslava 70 letnice Ptujskega učiteljskega društva

Ptujsko učiteljsko društvo je v soboto, 11. junija, na slavnosten način proslavilo 70-letni jubilej svojega obstoja. Da povzdigne to slovesnost, je upravni odbor sekcije priredil ob tej priliki v Ptuju svojo sejo. 12 obmejnih sreskih društev je zborovalo skupno s ptujskim in že v ranih jutranjih urah so se začele zbirati velike množice učiteljstva na kolodvoru. Vsa obmejna učiteljska društva so se zbrala v Ptuju, ostala pa so poslala na to proslavo svoje zastopnike.

Mogočna povorka je v soboto zjutraj z državno zastavo in godbo na čelu krenila s ptujskega kolodvora proti gledališču, kjer je bilo slavnostno zborovanje. Bilo je nad 500 učiteljev in učiteljic, ki so prihiteli od vseh strani Slovenije, da prisostvujejo proslavi jubileja najstarejšega učiteljskega društva.

Ob 9. dopoldne je predsednik ptujskega društva tov. Zupančič otvoril zborovanje z nagovorom, v katerem je orisal zgodovinski potek razvoja ptujskega učiteljskega društva od leta 1869. dalje. Od prvih početkov dalje se je v društvu včlanjeno učiteljstvo utrjevalo v stanovski zavesti in s tem dvigalo raven učiteljskega stanu kot celoto. Prav jubileji učiteljskih društev nam pokažejo kako ogromno in kako požrtvovalno pionirsko delo so ustvarili oni učitelji, ki so v najtežjih letih ustvarjali učiteljsko organizacijo, ki je s svojim prizadevanjem dvigala veljavnost učiteljskega stanu višje in višje.

Udeleženci proslave pred ptujskim gledališčem

Po nagovoru je tov. Zupančič pozdravil prisotne zastopnike oblasti in korporacij, kakor tudi vse zastopnike sekcije učiteljskih društev in prisotno članstvo. Temu pozdravu so sledile čestitke gostov k društvenemu jubileju. Prvi je čestital sreski načelnik gosp. dr. Vidic kot zastopnik bana, nato so izrekli svoje čestitke še prošt in nadžupnik g. Greif, ravnatelj gimnazije g. Alič, ravnatelj meščanske šole g. Babšek je čestital v imenu meščansko-šolskega učiteljstva in Slomškove družbe, g. dr. Maks Kovačič v imenu SKJ, v imenu ljubljanskega učiteljstva in prisotnih zastopnikov sreskih društev tov. Vekoslav Mlekuž.

V daljšem govoru je orisal zasluge društva jubilanta za dvig stanovske zavesti predsednik sekcije tov. Kumelj, ki je ugotovil, da so ustanovitelji društva čutili potrebo stanovske združitve na nacionalni osnovi, da se je obravnava stanovskih in strokovnih vprašanj v društvu krila s šolskimi, prosvetnimi in gospodarskimi potrebami slovenskega naroda in z vsem narodnim hotenjem in stremljenjem. S ptujskim učiteljskim društvom se je začela ustvarjati »Slovenska učiteljska organizacija« — slovensko učiteljstvo in njegova organizacija sta bili od vsega začetka narodnostno usmerjeni in sta poleg tega vzbujali tudi v najširših krogih jugoslovansko miselnost. — Učiteljstvo in organizacija sta vedno stali v prvih vrstah narodne obrambe proti raznarodovanju in odtujevanju — tudi po zedinjenju sta storili vso svojo dolžnost. Nadalje je poudaril zasluge organiziranega učiteljstva za dvig slovenskega šolstva in ptujskemu učiteljskemu društvu najiskreneje čestital k jubileju, vse navzoče pa iskreno pozdravil, želeč obilo uspeha pri delu.

Z zborovanja so bile poslane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., ministru prosvete g. Stevanu Ćiriću in izvršnemu odboru JUU v Beograd.

O spoznavanju otroka v Slovenskih goricah je referiral tov. Jurančič, učitelj v Telčah na Dolenjskem, ki je prej več let služboval pri Sv. Marku pri Ptuju.

V program slavnostnega zborovanja je bil vključen tudi nastop mladinskih pevskih zborov: iz Cirkovc pod vodstvom tov. Jančiča, od Sv. Marjete pod vodstvom tov. Staniča in iz Št. Lovrenca pod vodstvom tov. Šuštarjeve. Ti zbori so nastopili posamezno, a v začetku in ob zaključku so skupno zapeli nekaj pesmic pod vodstvom tov. Hasla.

Obširno situacijsko poročilo je podal nato predsednik sekcije tov. Metod Kumelj, ki je v njem obrazložil vsa najvažnejša vprašanja, za katera se zanima učiteljstvo in za katerih rešitev se bori učiteljska organizacija. Njegova izvajanja so bila opetovano deležna burnega odobravanja. Po tem poročilu je bila sprejeta tudi posebna resolucija.

Prireditelji proslave 70 letnice Ptujskega društva so za popoldne organizirali tudi uspeli izlet v Dobravo v Halozah. V prijetnem razpoloženju in v pravem tovariškem ozračju se je razvila res prisrčna zabava, ki je mnogo pripomogla k poglobitvi tovariških odnošajev med člani posameznih sreskih društev.

Šolski radio

—r. XXXIV. **Sreda, 28. junija, ob 9. uri** bo oddajala **»Vidovdansko proslavo«** II. deška in II. dekliška meščanska šola v Ljubljani; vodi gdč. Marija Laharnar. Spored: 1. Govor. 2. Ante Debeljak: Slovenska zemlja (deklamacija). 3. E. Adamič: Ljubljanske narodne (petje s spremljevanjem klavirja). 4. Ante Debeljak: Ljudstvo in dom (zborov. deklamacija). 5. Mara Vidic: Na Vidov dan (deklamacija). 6. Matija Tome: Vidovo (petje s spremljevanjem). 7 Slovo od absolventov. 8. Državna himna.

Komunike glavnega odbora JUU

Glavni odbor je proučil poročila o delu upravnega in izvršnega odbora tekom tekočega leta, kakor tudi poročilo predsednikov sekcij o stanju v sekcijah in je ugotovil:

V pogledu napredka šole in pouka udeležbo našega udruženja pri izdelavi novega učnega načrta in programa, ki bo prilagoden življenju in narodnim potrebam; spremembo uradne politike napram jugoslovenskemu učiteljskemu udruženju, ki bo prinesla zadovoljstvo med učiteljstvo v korist države. Ta sprememba se sedaj opaža v upoštevanju organizacije kot take, v spremembi osebnosti in personalne politike, v izvrševanju reparacij premestitev, odpustov kakor tudi zaostalih napredovanj. Nadeja se, da se bo ta politika nadaljevala. Z veliko skrbjo se je posvetil saniranju razmer v organizaciji, posebno v pogledu spora v beograjski sekciji, z željo, da se stanje v organizaciji povsod normalizira in spravi v sklad s pravili; z enako pažnjo je proučeval vprašanje ekonomske preskrbe učiteljstva v zvezi s propagiranjem kreditnega zadružništva in še posebej poročenih učiteljic; posvetil je posebno pažnjo vprašanju socialne zaščite otrok in delu v tej smeri skupno z ostalimi organizacijami in še posebej z Unijo za zaščito otrok, Jugoslovenskim ženskim savezom in Savezom zdravstvenih zadrug: s posebno pažnjo je proučil položaj učiteljstva, ki službuje na najobčutljivejših krajih, kakor tudi potrebe, da se iz nacionalnih ozirov posveča posebna pažnja tako službi kakor osebam v teh krajih.

Pretresal je vprašanje dviga učiteljskega doma za eno nadstropje, da bi se s tem ustreglo velikim potrebam učiteljstva in je na osnovi vsega tega

sklenil:

Izraža priznanje izvršnemu in upravnemu odboru za vestno delo tekom tega leta.

Pooblašča izvršni odbor, da še nadalje budno spremlja razvoj vprašanja o spremembi učnega načrta in programa in pri tem delu aktivno sodeluje.

Nalaga izvršnemu odboru dolžnost, da ostane še nadalje veren tolmač učiteljskih želja za čim boljšo pravno in gmotno preskrbo učiteljstva, ki dobi definitivno formo samo s povrnitvijo učiteljske stalnosti. Potrebno je, da se iz personalne politike izključijo vsi vplivi neznanih in neodgovornih faktorjev, kakor tudi strankarsko politični vpliv.

Da v svrho boljšega proučevanja vprašanja o ekonomski preskrbi učiteljstva začne o tem vprašanju razpravljati v učiteljskih listih in da na dnevni red bodoče glavne skupščine stavi poseben referat o tem vprašanju.

Izvršni odbor naj poskrbi, da se sprejeti sklep o vprašanju spora v beograjski sekciji pravilno izvede, da bi se z normaliziranjem razmer v Beogradu zagotovil red v organizaciji.

Začne naj z delom za dviganje učiteljskega doma za eno nadstropje takoj in ga izvrši s sredstvi, ki jih ima na razpolago, a v primeru potrebe naj nabavi še nadaljnja sredstva.

V smislu gornjih ugotovitev naj nadaljuje svoje delo.

Predsednik JUU: **Ivan Dimnik** s. r. Tajnik: **Milinko Lazić** s. r.

Splošne vesti

— **Prosta učiteljska mesta:** Ker ne bo nobenega razpisa več, obveščamo tem potom, da bo letos jeseni več prostih mest v Mariboru in Ljubljani. Po informacijah, ki smo jih prejeli, bo potrebno v Mariboru 5 novih učiteljev, v Ljubljani pa okrog 15. Med drugimi bo treba v Ljubljani zasesti tudi več mest na poizkusni šoli za Bežigradom, na kar posebno opozarjamo one učitelje in učiteljice, ki čutijo veselje do dela na tej šoli in ki uveljavljajo pri svojem šolskem delu principe sodobne šole.

Z ozirom na to, da že 15 let v Ljubljani ni bilo razpisano nobeno mesto, smo se odločili na prosta učiteljska mesta opozoriti s privatno objavo, da so s tem na možnost zboljšanja svojega položaja opozorjeni tudi tisti učitelji in učiteljice, ki jim je premestitev potrebna zaradi socialnih razmer.

— **Napredovanje.** Med osebnimi vestmi je v današnji številki objavljen seznam napredovanj učiteljstva iz dravske banovine. Napredovanja so bila izvršena po rangni listi ministrstva prosvete. Tovariši in tovarišice, ki čakajo že več let na napredovanje, naj pregledajo objavljeni spisek. Ako ugotove, da so v spisku **po rangu mlajši** učitelji(-ce), naj to točno navedejo in sporoče sekciji. Vsak tak učitelj naj tudi za svoj primer točno navede datum napredovanja v zadnjo skupino. Sekcija bo vse take primere sporočila izvršnemu odboru, ta pa v korekturo ministrstvu prosvete.

— **Vzgledno priznanje delu organizacije.** Dne 7. t. m. je prejela sekcija ta dopis: **JUU — sekciji za dravsko banovino v Ljubljani.** — Najiskreneje se Vam zahvaljujem za Vašo uspešno pomoč, ki ste nam jo nudili v naši težki borbi za dosego naših pravic. — Plačilo naj Vam bo zavest, da ste izvojevali pravico ter s tem marsikateri tovarišici, staroupokojeni učiteljici ženskih ročnih del v težkih časih zboljšali skrajno slab gmotni položaj. — Da se vsaj nekoliko oddolžim za Vaš trud in dam skromno priznanje Vašemu delu za učiteljski stan, Vam nakazujem z današnjo pošto za obrambni sklad znesek din 100,—. — **Roza Golež,** učiteljica ženskih ročnih del v pokoju.

— **Prihodnja številka »Učiteljskega tovariša«** posvečena 50 letnemu jubileju organizacije in 80 letnemu jubileju »Učiteljskega tovariša« izide v četrtek, 5. julija.

— **Vsem tovarišem in tovarišicam, ki so se prijavili za potovanje v Bolgarijo.** Zaradi nepredvidenih zaprek smo primorani potovanje odpovedati. Vplačane zneske bodo prejeli prijavljeni po poštni nakaznici ali pa osebno, če se zglasilo na sekciji. Kdor se zanima za potovanje se lahko prijavi Slovenskemu planinskemu društvu ali pa Jugoslovanski bolgarski ligi, ki prirejata potovanje v Bolgarijo v istem roku.

UČITELJICE, POZOR!

Odbor Rdečega križa v Ljubljani je pripravljen prirediti med počitnicami **samarijanski tečaj** posebej za učiteljice. Ker je zlasti za učiteljice potrebno, da znajo ljudem nuditi prvo pomoč ob najrazličnejših nezgodah, je pričakovati, da se jih bo priglasilo čim večje število. Tečaj bo trajal približno štiri tedne. Starostne meje ni. Prijavite se na sekcijo JUU, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6, do 10. julija t. l. Na željo preskrbimo stanovanje v Učiteljskem domu.

— **Maturantinje zasebnega učiteljišča šolskih sester v Mariboru** iz l. 1924. obhajamo 15 letnico mature v nedeljo, 2. julija, v Mariboru. Sestanek ob 8. uri na samostanskem dvorišču. Pismene prijave pošljite na naslov: **A. Stergar,** Maribor, Strossmayerjeva ulica 28. Pridite vse, gremo na ju-he!!

— **Učiteljsko društvo sreza Ljutomer** priredi v soboto, dne 24. junija 1939., ob 20. uri v Sokolskem domu v Ljutomeru akademijo, čije čisti dobiček je namenjen revnim šolarjem tega sreza. Spored: 1. Govor predsednika JUU za srez Ljutomer g. Mavriča Karla. 2. Šolski upravitelj g. Čeh poje bariton-solo: Oj rožmarin, uglasbil Volarič, na klavirju spremlja šolski upravitelj g. Križman. 3. H. Sattner: Ribička, poje sopran-solo: ga. Kocuvan Ida. 4. Mendelssohn: Op. 44. Grieg: Anitin ples, izvaja koncertni trio: gosli: g. Kuhar Ivan, čelo: g. Dorar Tone, klavir: gdč. Petrič Elza. 5. Recitacija: Minka Sever, iz ciklusa kralju Aleksandru I. 6. Kreisler: Tuga. Moszkowski: Španski ples štev. 2, izvaja gosli-solo: g. Gajšek Emil. 7. Petje solo: gdč. Horvat Julijana. 8. Nevin: Narcisus. Per Lasson Crescendo. De Curtis Serenada smrti, klavirska harmonika: g. Kuhar Ivan. 9. Recitacija: Manko Golar, pesmi naših polj. 10. Tri narodne pesmi, poje alt-solo: gdč. Bogdana Stritar. Akademijo bo spremljal orkester, ki ga bo vodil g. Zacherl. — Zveza vlakov je ugodna. Učiteljstvo vljudno vabi tovariše in prijatelje k udeležbi **Pripravljalni odbor Jugoslovanskega udruženja za srez Ljutomer.**

— **Tovarišice!** Letošnja skupščina pomenja zlasti za nas učiteljice izredno praznovanje ter manifestacijo ženskega dela. Odsek učiteljic vabi vse tovarišice, zlasti one iz obmejnih srezov, k čim večji udeležbi. Ob tej priliki nam bo dana možnost, da se pogovorimo o vseh naših željah in težavah. — **Odsek učiteljic pri sekciji JUU.**

— **Počitniški tečaj za ročna dela** priredi v Zagrebu od 5. do 26. julija Marijan Markovac, upravitelj drž. meščanske šole, Zagreb, Srebrnjak 27. Na ta naslov se je obrniti tudi za natančnejša pojasnila.

— **Odkritje spomenika dr. Ivanu Lahu.** Odbor za postavitev spomenika dr. Ivanu Lahu javlja vsem darovalcem, prijateljem in častilcem pokojnega književnika in nacionalnega borca, da bo njegovo poprsje v bronu na granitnem podstavku na tih in skromen način odkrito na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani na Vidov dan, 28. t. m., ob pol šestih popoldne. — Pisateljev lik je upodobil akad. kipar g. Niko Pirnat, z nasveti pri arhitektonski zamisli je sodeloval inženir-arhitekt g. Vladimir Šubic. Odlivanje v bron je izvršil livar g. Fran Mostar na Galjevici, kamnoseška dela pa tvrdka Fr. Kunovar pri Sv. Križu. — Odbor prisrčno vabi k udeležbi vse, ki spoštujejo pokojnikovo slovstveno in nacionalno delo!

— **Obvestilo.** Nujno prosimo vsa šolska upraviteljstva in poverjenike »Roditeljskega lista«, da **poravnajo do konca tega meseca svoje obveznosti** napram »Roditeljskemu listu«, za katerega dolgujejo do danes samo šole okoli 25.000 din. Razen tega dolgujejo še za lansko poslovno dobo samo šole (poverjeniki) nad 6000 din. Morali smo izčrpati vso železno rezervo, da smo plačali vse obveznosti napram tiskarni itd. Pedagoška centrala je s tem oškodovana in ogrožen je »Roditeljski list«. Ponovno apeliramo na šole in poverjenike, **ne odlašajte in odpošljite naročnino takoj!** Odtegnite si pripadajočih 10 %! Morebitna nesporazumljenja in nepravilnosti nam sporočite in nam jih oprostite. — **Uredništvo in uprava »Roditeljskega lista«.**

— **Učiteljska kolonija** v Igalu, 30 minut od Hercegnovega v Boki Kotorski bo od 11. julija do 9. avgusta. Cena za mesec dni bivanja na morju je 800 din. Prijave pošljite na naslov: Šunjarević, šol. upravitelj, Užička Požega.

— **Knjižnica** Pedagoške centrale od 3. julija do 15. avgusta t. l. ne posluje. Le v izjemnih primerih (predavatelji Pedag. tedna!) se je obrniti na predsednika Šiliha, Maribor, Cankarjeva ulica 8. Kdor potrebuje knjige čez počitnice za študij, naj si jih oskrbi do 2. julija!« **Knjižničar.**

— **Svoje tovarišice z učiteljišča** iskreno vabim k sestanku ob obletnici mature. Sestanek bi se vršil v ponedeljek, 10. julija t. l. v Mariboru, kjer bi se sestale po prihodu dopoldanskega vlaka (okoli pol 10. ure) pred glavnim kolodvorom. **Anica Černej.**

— **Maturanti — 1924, učiteljišča Maribor,** obhajamo 15-letnico mature v nedeljo, 2. julija 1939.: Ob 8. uri sv. maša v frančiškanski cerkvi za rajne profesorje in sošolca, nato malica v Narodnem domu, ob 10.12 z vlakom v Limbuš k Robiču. Priglasi: Kopriva, učiteljišče Maribor. **KoŽeLe.**

— **Petdesetletnica mature.** Pred kratkim so praznovali 50-letni jubilej svoje mature na ljubljanskem učiteljišču le še **štirje** upokojenci: Rudolf Horvat, Hugon Plhak, Albert Sič in Josip Stritar. Od nekdanjih ostalih 17 sošolcev pa je leglo 16 v teku polstoletja k večnemu počitku, eden je pa kmalu po maturi odpotoval v Ameriko, odkoder se ni več vrnil. Preostalim tovarišem iskreno čestitamo in jim želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let!

— **Obvestilo maturantom — 1924.** — mariborskega učiteljišča. Naša 15-letnica se bo vršila z istim vzporedom šele **v ponedeljek, dne 3. julija,** in ne kakor je bilo javljeno prvotno za 2. julija. (Ob 8. uri maša v frančiškanski cerkvi za rajne prof. in sošolce, nato zakuska v Narodnem domu, ob 10,12 v Limbuš k Robiču.) Ta sprememba se je izvršila na željo večine. Pridite vsi! Priglasi zaradi zakuske in obeda na Koprivo A., učiteljišče. Maribor! **Ko.-Že.-Le.**

— **Maturantje** ljubljanskega učiteljišča iz leta 1904. praznujemo 35 letnico mature v sredo, 5. julija, v Ljubljani. Točneje obvesti vse tov. Ivan Erbežnik.

— **Vojni letnik!** Maturanti in maturantke, ki smo položili maturo leta 1919., naj bi se bili sestali že pred petimi leti, a so ta sestanek preprečile razne okoliščine. Toda letos gotovo, in sicer predlagam sestanek na ponedeljek, 3. julija, ob pol 10. uri pred Trubarjevim spomenikom v Ljubljani. Tu bi se dogovorili za dnevni red. Kdor ima kak drugačen predlog, naj mi ga z obratno pošto sporoči. Utrgajte si na račun naše dvajsetletne odsotnosti en dan, da obudimo stare, lepe spomine. — **Adamič Arnošt,** Zagorje ob Savi.

— **Maturantinje** učiteljišča pri šolskih sestrah v Mariboru iz l. 1929. se zberemo v Mariboru 2. julija ob 10. dopoldne v Gambrinovi dvorani, Gregorčičeva 29.

— **Dekliški internat Franje Tavčarjeve** v Ljubljani bo otvorjen s 1. septembrom 1939. na Bleiweisovi cesti št. 5. Prijave sprejema in vsa pojasnila daje odbornica ga. Bela Šubičeva, Ljubljana, Knafljeva 13. Ker je število gojenk omejeno, prosimo za čimprejšnjo prijavo.

Osebne zadeve

256 UČITELJEV IN UČITELJIC JE NAPREDOVALO.

—i **Prevedeni so v IX. skupino:** Havliček Josip, Velika Dolina, Trdan Anton, Velika Dolina; Vučajnik Fr., Zabukovje; Goršek Rudolf. Gor. Ponikva; Ravnikar Ana, Videm; Kastelic Ivan, Senovo; Tominc Milan, Globoko; Hrabalek Janko, Dramlje; Jagrovič Adolf, Ljubečna; Cerkvenik Franc, Slivnica; Skok Ferdinand, Klenovik; Lipovič Franc, Vitanje; Škrabl Alojzij, Brezno; Oman Ignacij, Gančani; Petrič Franc, Sela; Beržan Viljem, Kruplivnik; Križanič Franc, Vel. Polana; Babič Matija, Turnišče; Sadin Konrad. Vitanje; Žemlja Gabrijel, Tepanje; Debelak Rudolf, Trboje; Zamljen Josip, Št. Jernej; Dougan Milan, Raka; Keržan Ivan, Šmartno; Tolmajnar Leon, Št. Vid, Litija; Terček Alojzij, Žalna; Štante Jurij, Bevke; Stropnik Ivan, Kapela; Jordan Janko, Sv. Jurij; Golar Emanuel, Križevci; Golob Edvard, Mala Nedelja; Hinterlehner Stanislav, Stogovci; Jeletič Rudolf, Stari trg; Stanjko Alfonz, Sv. Miklavž; Žižek Albin, Št. Ilj; Kerhlanko Franc, Sv. Jakob; Tušek Bogdan, Dobrovci; Kabolt Rudolf. Prevalje; Napast Anton, Slaparce; Žmavc Andrej, Sv. Trojica; Kmetec Jožef, Sv. Marjeta; Germek Zofija, Sv. Lovrenc; Fatur Viljem, Pre-

Albert Širok:

Literarni jubilej Toneta Seliškarja

Prav nič čudno ni, da sem srečal Seliškarja prav sredi vrveža na velesejmu. On ni samotar, ni sanjač; človek življenja je. Samo poglej njegov obraz! Zaman boš iskal tu mehkih potez sanjača in polikanih lic filistra. Globoke brazde na njegovem obrazu razodevajo človeka, ki je mnogo trpel, ki se je mnogo boril, ki je mnogo živel. Kjer utriplje najbujnejše življenje, tam je rad zraven. Srečaš ga pred tovarno, na postaji, na sejmu, v baru, v beznici. Ne opazuje rad od daleč, ampak čisto od blizu. Prav v nižinah, kjer se kaže življenje v najelementarnejših oblikah, tam — zbira najrajši za svoja dela snov in modele.

Spominjam se, ko mi je rekel nekoč: »Strašno ljubim življenje in sem ves predan človeku. Verujem v človeka, čeprav mi je baš človek prizadejal največ zla!« To je zanj značilno.

Potegnil me je iz gneče in sva sedla k Dalmatincu.

»Veš da praznujem z »Jankom in Metko« svoj literarni jubilej,« je rekel z nasmehom, ko je naročal polič dalmatinca.

»Že deseta knjiga?« sem ga pogledal.

»Deseta! Poleg dveh pesniških zbirk (»Trbovlje«, »Pesmi pričakovanja«, enega romana (»Nasedli brod«), dveh socialnih povesti (»Hiša brez oken«, »Roke Andreja Podlipnika«), Monografije (»Brata Vidmarja«) in štirih mladinskih povesti (»Rudi«, »Bratovščina Sinjega galeba«, »Hudournik«, »Janko in Metka«), sem objavil mnogo novel, pesmi, razprav in nekaj dramatskih del v mnogih slovenskih, hrvaških, srbskih in ameriških revijah.

»Mnogo tvojih del je izšlo tudi v prevodih?« sem ga vprašal.

Prikimal je in je natočil vina, ki ga je prinesla brhka natakarica.

»Nasedli brod« je doživel v češkem prevodu že dve izdaji, »Bratovščina Sinjega galeba« je prevedena v hrvaščino, pripravlja pa se srbski prevod »Janka in Metke«. Iz mojih dveh pesniških zbirk pa je prevedenih več pesmi v češčino, nemščino, francoščino, angleščino in ruščino.«

Trčila sva. Izpil je požirek vina in je obmolčal. Njegov pogled je šel po velesejmu. Luči, vsepovsod luči. Zategnjeni glasovi harmonik, ki so lili iz vseh gostilniških prostorov, so se prepletali v ozračju v brezupno kričavost. V daljavi gučanje tobogana in vpijoča lajna vrtiljaka. Pred varietejem so ljudje ploskali. Ves zrak je bil prepojen z duhom po čevapčičih in ražnjičih.

»Kako si prišel na motiv za to mladinsko knjigo?« sem se nagnil k njemu.

Pomislil je za hip. »Janko in Metka« je pravljica dveh sirot, ki najdeta v gozdu hišico iz sladkorja in čokolade in v kateri prebiva čarovnica. V svoji povesti pa sem postavil našega Janka iz Sibirije in Metko iz bežigrajske gramozne jame v naš resnični svet in dal sem jima vzgona, da sta se dvignila sama iz sebe iz najnižje, najbolj poniževane plasti človeške družbe v ono plast, ki je jedro našega naroda, v plast poštenega delovnega ljudstva. Naše socialne povesti, predvsem mladinske socialne povesti, pogrešajo najbolj nečesa bistvenega: niso zanimive in zato za mladino neprivlačne. Bistvo socialne povesti ne leži v popisovanju bede in nesreče. To tako vsak sam vidi. To bedo premagati, skozi to bedo se prebiti in končno zmagati, to je bistvo socialne povesti. Tudi siromaki so različnega značaja, torej se lahko tudi v socialni povesti razpletajo dejanja, kakor v vsakem drugem literarnem delu.«

»Torej se Ti ne zdi, da je socialna povest za otroka pretežka, prepusta, premalo zanimiva?« sem ga prekinil.

»Da me prav razumeš: mladinske povesti nikakor ne sme manjkati romantike! Sama stvarnost zares ubija duha! Stvarnost nikdar ne ustvarja poleta. Toda dati moramo mladini tako romantiko, ki je verjetna, dosegljiva. V povesti »Janko in Metka« ni nobeno poglavje nemogoče. Nasprotno celo zelo preprosta so. Toda vse je zgrajeno na neki sodobni romantiki: Hoteti ven iz majhnega, kar nas grabi za goltanec. In to sem dosegel. Ponosen sem, ker mladina rada čita moje knjige, tako »Rudija«, »Sinjega galeba« in prav tako jih bosta navdušila v knjigi »Janko in Metka«, ki sta moja najljubška literarna otroka, ter »Hudournik«, ki je tudi te dni izšel v založbi »Razorov«. Mrzim vsako cmerikavost in stokanje tudi v mladinski literaturi.«

»Napisal si že štiri mladinske knjige. Zakaj si se lotil s tako vnemo baš mladinske literature?«

»Ker je bila naša mladinska književnost tako slaba«, je odgovoril z odločnim naglasom. Pred Mladinsko matico je sploh bilo ni. Seveda smo imeli nekaj zlaganih, sentimentalnih in s šolarsko učenostjo napisanih knjig. Te knjige so bile še slabše kot šolska berila. Razen nekaj izjem in nekaj prevodov, se je vsaka mladinska povest začela z materino smrtjo in potem je bilo žalosti na grobu in vsepovsod tolikšne, da je po navadi glavni junak ali umrl, ali zašel na slaba pota, ali pa je srečal strica iz Amerike, ki ga je posadil v kočijo in odpeljal. Mladina je vse bolj resnična kakor jo odrasli gledajo. Samo poslušaj razgovor dečkov, kadar se igrajo razbojnike, ali pa razgovor deklic, kadar se igrajo »trgovine«. Otroku je vsaka igra resnično doživetje, kar misli in ustvarja, ustvarja zares. Čemu bi torej mladinska literatura segala v nekaj, česar mladina ne občuti? Prav zato me je mikalo napraviti iz mladih junakov literarna dela, kjer junaki sami mislijo in ustvarjajo. Otrok si pravljico sam ustvari. Če se pri igri igrajo razbojnike, so resnični razbojniki, krvoločni in neusmiljeni, deklicam je pesek — prava moka, punčka — resnično živa punčka. V predpubertetni dobi se ta pravljičnost

valje; Višner Ludvik, Moravče; Maraj Josip, Sv. Lovrenc; Pajtler Franc, Tišina; Lorbek Maks, Selnica; Čvar Miroslav, Dvor; Ferjan Maksimilijan, Mirna; Ozmec Emil, Kotlje; Ledar Mirko, Šmihel pri Žužemberku; Vahen Mihael, Kapla; German Rihard, Muta; Černec Adolf, Prevalje; Arko Miljutin, Remšnik; Švajger Viktor, Sv. Bolfenk; Stanič Stanislav, Sv. Marjeta; Kociper Martin, Hum; Rajner Alojzij, Sv. Barbara; Smolej Božena, Blejska Dobrava; Jenko Metod, Rova; Zidar Avgust, Št. Ilj; De Costa Anton, Šoštanj; Radšel Alojzij, Škale; Zupan Franc, Zibika; Bolta Alojzij, Dol. Lendava; Makarovič Vladimir, Lučna.

—i **Prevedeni so v X. skupino:** Špes Elizabeta, Maribor; Rak Julijana, učit. ž. r. del, Trbovlje; Lužnik Ana, Štore; Bregar Zofija, Murska Sobota.

—i **Napredovali so v IX. skupino:** Praunseis Alojzija, Podova; Šerona Vinko, Zavodenj; Bevc Maks, Št. Janž; Lovrec Franc, Cirkovci; Loparnik Zora, Sv. Lenart; Rajko Marija, Muta; Vidmar Marija, Bela cerkev; Velnar Ivana, Andrejci; Voljčak Franica, Hoče; Koser Božana, Dobrepolje; Zej Zlatko, Maribor; Vokač Leandra, Zg. Polskava; Bučar Nikolaja, Tomišelj; Kreuh Viktor, Stogovci; Koleša Bogomir, Sv. Križ; Eržen Stanislav, Turje; Tavčar Vlasta, Sv. Jernej; Bavdek Dušan, Leskovec; Babnik Josip, Šmartno; Majnik Ferdinand, Preddvor; Šuc Marija, Oplotnica; Ljubič Anton, Dobrepolje; Divjak Stanislava, Radomlje; Ditr Elizabeta, Dolga vas; Katnjek Josipina, Hotiza; Prešern Štefanija, Beltinci; Železnik Marjan, Radatoviči; Nanut Angela, Dvorska vas; Jurca Marija, D. M. v Brezju; Kušar Karel, Sv. Ana; Čebahin Franc, Stari trg; Belec Ivan, Štrigova; Sila Marija, Prevalje; Starec Jožica, Črna; Kaiser Štefan, Šmiklavž; Vritrl Ivana, Nova cerkev.

—i **Napredovali so v VIII. skupino:** Vrečko Karolina, učit. ž. r. d., Slovenj Gradec; Toroš Julijana, Bizeljsko; Arzenšek Adolf, Blagovna; Kodela Ana, Dramlje; Deželak Marija, Teharje; Petelin Ruža, Sv. Jurij; Pečar Srečko, Petrovče; Butara Melita, Črnomelj; Hudales Oskar, Šmartno; Koutni Vilibald, Banja Loka; Zupan Danica, Vitanje; Hlebec Frančiška, Cerklje; Kneisel Zora, Mokronog; Lazarko Kristina, Kolovrat; Župančič Ivana, Litija; Istenič Angela, Podbrezje; Martinčič Matilda, Sv. Duh; Korošak Drago, Sv. Jurij; Berce Ljuboslava, Križevci; Korošak Cirila, Vučja vas; Kitela Bogomila, Dol. Logatec; Hrastnik Radislav, Gor. Logatec; Ostanek Franc, Ljubljana; Jurančič Danica, Notr. Gorice; Kačič Marija, Laporje; Zlatič Leopold, Sv. Benedikt; Stražar Ana, Limbuš; Juršič Berta, Sv. Miklavž.

—i **V VII. skupino:** Stefanciosa Alma, Studenci; Elza Lokaj, Puconci; Paučič Marija, Mirna peč; Jurčec Milena, Birčna vas; Janko Alfred, Sušice; Žolger Karel, Sv. Anton; Čermelj Henrik, Nova cerkev; Terpin Ana, Poljane; Dolšak Marija, Rogatec; Kaura Dušica, Ruše; Lapajne Marija, Sv. Peter; Zidar Otilija, Mežica; Hribernik Karolina, Dobova; Kotnik Justina, Slivnica; Venturini Jožica, Senovo; Tome Marija, Kresnice; Ranfe Ivan, Urankar Marija, Slovenj Gradec.

—i **V VI. skupino:** Predan Frančiška, Majšperk; Golob Rudolf, Mežica; Vranc Ernest, Studenci; Kovič Ivan, Poljčane; Metlika Anton, Slovenska Bistrica; Kovačič Edvard, Sv. Marjeta; Lapajne Ana, Kamnica; Cajlhofer Alfonz, Cven; Grosman Iva, Sv. Jurij; Porekar Vlado, Stopar Slavko, Ljutomer; Mislej Josip, Kamnica; Rihter Ivan, Štrigova; Kozar Franc, Veržej; Kristan Jože, Cerknica; Vončina Marija, Iga vas; Knajsel Vida, Zagorje; Mlakar Julija, Trbovlje; Madon Olga, Ilova gora; Pečnik Ivan, Skomarje; Kranjec Ema, Tržišče; Perko Marija, Mokronog; Herbst Pavel, Cerklje; Šolar Franc, Loče; Seručar Marija, Konjice; Unferdorben Josip, Rog. Slatina; Podlogar Rudolf, Konjice; Kriše Anton, Škocjan; Ravnikar Vinko, Sv. Gotard; Tomej Justina, Homec; Kancler-Čuček Marija, Ljubno; Pavlin Antonija, Črnomelj; Zupanek Pavla, Nova cerkev; Kvac Marija, Vojnik; Roš Franc, Celje; Šega Franc, Gomilsko; Pivc Maks, Žalec; Grašič Franc, Iška vas; Miklavčič Antonija, Ig; Černe Alojzij, Sp. Slivnica; Špan Franc, Drašiči; Lubej Franc, Ljubljana; Berden Franc, Ljubljana; Vidmar Drago, Ljubljana; Kozak Ljudmila, Ljubljana; Mušič Marija, Ljubljana; Supančič Martina, Ljubljana; Adamič Marija, Laško; Adamič Arnošt, Toplice; Jenko Vincenc, Polšnik; Zupančič Franc, Veliki Gaber; Zupančič Jože, Litija; Kokotec Janko, Stara cerkev; Debeljak Albert, Škofja Loka; Rebolj Franc, Trata; Šolar Hedvika, Kropa; Mežik Marija, Jesenice; Razinger Valentin, Gorje; Ljubič Matko, Podzemelj; Lunaček Slava, Mirna; Komac Radoslav, Fikšinci; Lenardič Peter, Stična; Počkaj Miroslav, Radmirje; Rustja Jožica, Kočevje; Rupnik Ivana, Kranjska gora; Stopar Marija, Tržič; Tomažič Angela, Guštanj; Vajt Franc, Veliki Dolenci; Vunderl Matija, Naraplje; Kolarič Antonija, Ljubljana; Jerovšek Marija, Murska Sobota; Golob Ivan, Kamnik; Crnko Draše, Jarenina; Kumej Vera, Ljubljana; Lahajner Nikolaj, Kočevje.

—i **V V. skupino:** Fister Julijana, Šoštanj; Misel Ema, Dol. Logatec; Samec Franc, Sv. Marko; Skrbinšek Ljudmila, Fram; Betrijani Antonija, Tezno; Merhar Iva, Šmarje; Lovše Ivan, Maribor; Zajec Josip, Trebnje; Zajec Ernestina, Trebnje; Koželj Ludvik, Novo mesto; Germek Antonija, Ježica; Knap Anton, Kranjska gora; Jeglič Amalija, Zasip; Koprivа Avgust, Sp. Polskava; Božič Rajko, Mengeš; Brerovar Matija, Št. Rupert; Rupnik Albina, Kamnik; Gregorc Dragotin, Mokronog; Benko Vekoslav, Laško; Šot Erna, Ljubljana; Korošec Eleonora, Trbovlje; Zamejič Ema, Hrastnik; Šprager Ferdinand, Beltinci; Pavel Amalija, s. Ladislava, Žiški.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM UČITELJSKE SAMOPOMOČI V LJUBLJANI

V juniju 1939. so umrli:

495. Cenčič Marija — Kamnik.
496. Smerdelj Anton — Ljubljana.
497. Cepuder Ljuba — Ljubljana.

Prispevek za te tri smrtne primere znaša:

za samske zadružnike din 16,—;
za dva člana „ 31,—;
za tri člane „ 46,— itd.

Zamudniki naj prištejejo k tem zneskom še zaostanke iz prejšnjih mesecev. V maju so bili 4, v aprilu 6, v marcu pa 3 smrtni primeri. Vsak član plača za vsak smrtni primer 5 din, poštnina za vsako poslano položnico pa znaša 1 dinar.

Na ovitku pa tudi na položnici ne smemo več označevati zneskov vplačil, zato prilagamo sedaj tiskane listke. Vsak zadružnik naj vodi točno evidenco o svojih vplačilih, da bo mogel izračunati prispevek tudi, če bi bil v zaostanku, sicer bomo morali poslati položnico z označenim dolžnim zneskom v zaprtem ovitku, kar poštnino podraži.

Zadružna uprava US.

Učiteljski pravnik

—§ **Odmera osebnih doklad upokojencem.** V 10. št. »Našega glasa« z dne 15. maja t. l. je bil objavljen v rubriki »Upokojenec« članek pod gornjim naslovom.

Pisec omenja v zadnjem stavku članka: »**Zanimivo** bi bilo, če bi kak tak upokojenec proti izplačevanju nižje osebne doklade po citirani uredbi (št. 37.600/I z dne 19. septembra 1935.) in proti formalni odločbi vložil tožbo na državni svet.«

K temu omenjam, da se je to že izvršilo in se nahaja tozadevna tožba B. A., učitelja v pokoju, pri državnem svetu (odd. II., od dne 22. septembra 1938.)

Ker je to vprašanje načelno, bi bilo prav in koristno, če bi se pritožil še po eden (1) upokojenec iz resora: pravosodja (oddelek I. drž. sveta) in ministrstva (odd. VI. drž. sveta — glej Sl. l. št. 3., str. 14. iz l. 1939.). — Morda se je to že izvršilo po društvu državnih upokojencev.

Na ta način bi se doseglo rešenje obče seje drž. sveta, ki bi bilo obvezno za vse oddelke drž. sveta.

Vložena tožba B. A. je utemeljena na zakonitih predpisih in sem prepričan, da bo ugodno rešena. — Utemeljitev (obrazec) tožbe dobe prizadeti pri tajništvu sekcije JUU — Frančiškanska ulica 6.

—§ **Vprašanje G. C. iz B.** — § 30. zakona o narodnih šolah pravi, da učiteljica, ki je poročena z učiteljem v istem kraju, nima pravice na posebno stanovanje, nego **imata oba zakonca pravico samo na eno stanovanje.**

Jaz sem aktivna učiteljica, moj mož upokojen sres. šolski nadzornik.

1. Ali se smatra naju kot učiteljski par, ki ima pravico na eno stanovanje?

2. Ali imam pravico do stanovanja, oziroma stanarine jaz, ker jo moj mož kot upokojenec nima?

Odgovor! S § 30. fin. zakona za l. 1933./34. so bile ukinjene stanarine učiteljicam, poročenim z neučitelji, ako so stanovale z možem skupaj, ali v raznih krajih. Sreski šolski nadzornik ni učitelj, zato niso prejemale njihove žene učiteljice stanarine tudi če so stanovale z možem narazen — v drugem kraju.

Zobni kamen bo odstranjen v najkrajšem času!
Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

Državni svet je v obči seji dne 21. decembra 1938. izdal tozadevno rešenje, ki je bilo objavljeno v »Učit. tovarišu« št. 40., in navodila v 41. številki. Prečitajte razsodbo in navodila pa Vam bo jasno vse.

Mladinska matica

ŽREBANJE NAGRAD ZA NAROČNIKE »NAŠEGA RODA«

Ob jubileju »Našega roda« je razpisala Mladinska matica za redne naročnike 40 lepih nagrad. Tem je dodala kasneje še 15 knjižnih nagrad. Pri žrebanju, ki se je vršilo 19. t. m. v prostorih sekcije JUU v Ljubljani, so bile izžrebane sledeče ljudske šole:

1. Moško ali žensko kolo — Sevnica ob Dravi. 2. Moško ali žensko kolo — Bohinjska Bistrica. 3. Brezplačno letovanje na morju ali v planinah — Banja Loka pri Kočevju. 4. Brezplačno letovanje na morju ali v planinah — Senovo. 5. Harmonika — Šoštanj. 6. Harmonika — Marenberg. 7. Žepna ali zapestna ura — Koroška Bela. 8. Žepna ali zapestna ura — Poljčane. 9. Žepna ali zapestna ura — Tunjice (Kamnik). 10. Žepna ali zapestna ura — Raka (Krško). 11. Fotografski aparat — Črnomelj. 12. Fotograski aparat — Bled. 13. Fotografski aparat — Trbovlje, I. dekl. 14. Nalivno pero — Šmartno pod Šmarno goro. 15. Nalivno pero — Krčevina. 16. Nalivno pero — Šmartno ob Paki. 17. Nalivno pero — Prevalje. 18. Nalivno pero — Maribor, II. dekl. 19. Nalivno pero — Ljubljana - Vič. 20. Nogometno ali hazensko žogo — Dobrepolje. 21. Nogometno ali hazensko žogo — Horjul. 22. Nogometno ali hazensko žogo — Sv. Marjeta n. Ptuja. 23. Nogometno ali hazensko žogo — Žreče (Konjice). 24. Nogometno ali hazensko žogo — Litija. 25. Nogometno ali hazensko žogo — Selnica ob Savi. 26. Garnituro orodja za rezljanje ali 2 mala šivalna stroja — Celje, deška ljudska šola. 27. Garnituro orodja za rezljanje ali 2 mala šivalna stroja — Škale (Slov. gor.). 28. Velike orglice — Rakek. 29. Velike orglice — Velenje. 30. Velike orglice — Rovte. 31. Velike orglice — Cerklje (Krško). 32. Velike orglice — Ljubljana - Bežigrajska šola. 33. Velike orglice — Vel. Dolenci (Mur. Sobota). 34. Velike orglice — Šenkov turn. 35. Velike orglice — Toplice pri Zagorju. 36. Malo ročno tiskarno — Bohinjska Srednja vas. 37. Malo ročno tiskarno — Tezno. 38. Malo ročno tiskarno — Vel. Nedelja pri Ormožu. 39. Neceser za šivanje ali garnituro orodja za dečke — Gornja Radgona. 40. Neceser za šivanje ali garnituro orodja za dečke — Sv. Andraž v Halozah. 41. Mladinsko knjigo — Bočna (Gornji grad). 42. Mladinsko knjigo — Breznica pri Žirovnici. 43. Mladinsko knjigo — Bukovščica (Škofja Loka). 44. Mladinsko knjigo — Laverca. 45. Mladinsko knjigo — Grahovo. 46. Mladinsko knjigo — Ihan. 47. Mladinsko knjigo — Javorniški Rovt. 48. Mladinsko knjigo — Ljubečna. 49. Mladinsko knjigo — Pečarjevci. 50. Mladinsko knjigo — Središče. 51. Lepo knjigo — Svetinje (Ptuj). 52. Lepo knjigo — Šmarjeta ob Pesnici. 53. Lepo knjigo — Špitalič (Kamnik). 54. Lepo knjigo — Topolščica. 55. Lepo knjigo — Vače pri Litiji.

Izžrebane šole, ki bodo tudi še posebej obveščene, naj takoj izžrebajo med naročniki enega učenca ali učenko in naj nam takoj sporočijo ime in točen naslov izžrebanca, da mu lahko nagrado dostavimo. Kjer je nagrada dvojna, naj sporočijo, katero si želijo.

Učiteljska tiskarna

—t **Naročajte že sedaj »Ročni zapisnik za šol. leto 1939./40.«!** V njem dobite važna in potrebna navodila, ki se tičejo stanovsko - pravnih in osebnih vprašanj. »Ročni zapisnik« je prepotrebna knjižica za šolo in dom, brez nje ne more biti niti eden izmed članov učiteljskega stanu, če hoče pravilno in pravočasno zadostiti vsemu, kar je v zvezi z osebnimi uradniškimi pravicami.

—t **Zemljevid škofjeloškega in kranjskega sreza** je izšel. Zemljevid je ličen litografski izdelek v merilu 1 : 50.000 in stane le 180 din. Vabimo šolska upraviteljstva, da si ga čimprej nabavijo.

—t **Obdarujte šolarje konec leta** z lepimi in poučnimi knjigami. Deklicam kupite Josip Ribičič: Pisane lutke, dečkom istega pisatelja: Tinkin zajček. — Za odraslejše Frana Erjavca in Pavla Flereta: Slovenski pesniki in pisatelji.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. **Važno obvestilo.** V okviru letošnje banovinske skupščine bo učiteljstvo Slovenije proslavljalo 50 letnico ustanovitve svoje stanovske organizacije. Učiteljski pevski zbor bo sodeloval na svečanem delu te proslave. Tozadevni pevski tečaj bo 10. julija t. l. v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Začetek tečaja je točno ob 10. uri dopoldne. Tečaj je strogo obvezen za vse članstvo zbora. UPZ bo sodeloval 11. julija na svečanem delu proslave, istega dne zvečer pa bo nastopil v ljubljanskem radiu. O teh nastopih je prejelo članstvo te dni posebno okrožnico. Prosimo, da se članstvo drži za prijavljenje roka v okrožnici. Prenočišče je preskrbljeno v Učiteljskem domu. 12. julija dopoldne bo zborova skupščina v Glasbeni Matici. **Tajništvo.**

razblinja in omaja. In baš za tako mladino nismo imeli prav nikake literature. Mladinska matica je s svojo široko organizacijo nudila možnost velikega razmaha mladinske literature, in to je tudi dosegla. Bil sem prvi njen sodelavec kot literat in bom ostal vse do konca.«

»Otroci so sprejeli tvojo knjigo z veseljem, radoveden sem sedaj na kritiko,« sem mu rekel.

»Na našo kritiko?« In Seliškar, ki se le redkokdaj smeje, se je zdaj prav od srca nasmejal. »Naša kritika je ozka in sebična. Pred tremi leti sem nastopil z nekaterimi literarnimi tovariši na recitacijskem večeru. Na tem večeru je manjkal kritik nekega dnevnika. In prav ta list je prvi prinesel oceno. Mene je raztrgal. Vprašal sem ga, kako je mogel pisati kritiko, ko ga sploh ni bilo zraven. Dejal je, da je dobil tak nalog. Lastne pristaše je moral pohvaliti, druge raztrgati. Več ali manj se tako godi tudi naši mladinski književnosti. Ozkosrčna zaslepljenost našega političnega življenja sega s svojo nekulturno roko tudi po umetnini. Pri nas se deli tako zvana kritika na klube, klike, omizja in stranke. Če nisi zvest pristaš neke skupine, gorje tvojemu delu. Resna, znanstvena kritika pa je pri nas še vedno silno redka. V mladinski literaturi pa je mladina sama najboljši kritik. Pedagog je dvomljiv ocenjevalec, ker je preenostranski. Umetniško stran mladinske literature je takemu kritiku težko dognati, kajti kakor so redki literarni talenti, tako so redki res dobri kritiki.«

Puhnil je še enkrat dim predse, vrgel je na tla komaj prižgano cigareto in jo pohodil, ne da bi se zavedel je kmalu nato segel po drugi cigareti, iztrkljal je iz nje tobačni prah na mizo in si jo je prižgal. Nedaleč od tod je pela ciganka ob spremljavi harmonike srbsko pesem. Ljudje so se zbirali okrog nje.

»Kakšne načrte pa imaš za svoje nadaljnje delo?« sem prekinil njegov molk. Obrnil se je k meni.

»O, načrtov je mnogo, o vseh Ti pa ne bom govoril. Le o najbližjih. Pripravljam aktualno zbirko »Političnih sonetov«. Da pišem roman »Tržaška cesta«, si najbrže že slišal. Kar Te bo pa najbolj zanimalo, je to, da se mi plete obsežen mladinski roman, ki bo obsegal čez tri sto strani. To bo pustolovski roman v dobrem smislu in kar veselim se že te pustolovščine. Godi se po vsej Jugoslaviji in še dlje na Sredozemskem morju in v Afriki. Zato bom letos potoval prav do Ohrida in še naprej.«

Govorila sva še o tem in onem. Čas je naglo potekal, bilo je že skoro polnoč. Zapihljal je vlažen, hladen veter. Počasi se je veselični prostor praznil. Plačala sva tudi midva.

»Pa še to mi povej, kako si zadovoljen z Vidmarjevimi ilustracijami,« sem ga vprašal, ko sva se poslavljala.

»Zadovoljen!« je pritrdil, ko mi je stisnil roko v slovo. »Za ilustratorja ‚Janka in Metke‘ sem si izbral slikarja Draga Vidmarja, prvič zaradi prijateljstva, ki ga gojiva že od otroških let, drugič pa zaradi tega, ker sva si po umetniškem gledanju na svet najbolj sorodna. Nekatere ilustracije so sicer preveč slikarsko pojmovane in manj ilustrativno, vendar pa je Vidmar položil v vse te risbe mnogo ljubezni za stvar samo. Povrhu vsega pa je bila izbira ilustratorja podčrtana tudi v stanovski zavesti, kajti noben stan ne daje toliko vsestranskih odličnih kulturnih delavcev, kakor baš naš — toliko zaničevani in omalovaževani učiteljski stan.«

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz **Pozdravne brzojavke in solidarnostne izjave** so poslali izvršnemu odboru odnosno njegovemu predsedniku Ivanu Dimniku:

Učiteljstvo sreza Jajce;
Učiteljstvo otoka Raba in Paga;
Učiteljstvo sreza Ludberg;
Učiteljstvo sreza Samobor;
Učiteljstvo sreza Nova Gradiška;
Alibunarsko sresko učiteljsko društvo;
Učiteljstvo posavskega sreza;
Učiteljstvo sreza Bos. Gradiška;
Učiteljstvo sreza Novi Bečej;
Učiteljstvo sreza Visoko-Fojnica;
Učiteljstvo sreza Travnik;
Učiteljstvo tamnavskega sreza;
Učiteljstvo sreza Kostajnica;
Učiteljstvo čazmanskega sreza;
Učiteljstvo iz zborovanja v Žabljaku;
Učiteljstvo iz splitskega sreza;
Učiteljstvo sreza Brač;
Učiteljstvo sreza Senj - Brinje;
82 članov sreskega društva Kumanovo;
Učiteljstvo sreza Odžaci;
Članstvo 12 sreskih društev ob 70 letnici sreskega društva Ptuj;
Učiteljstvo sreza Kovin.

Iz društev

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA opozarja vse člane, ki so v zaostanku s članarino, da jo pred odhodom na počitnice poravnajo. Vsak član-dolžnik bo prejel do Vidovega dne pismeno opozorilo in v njem navedeno višino dolžne članarine. Vljudno prosimo, da vsak izpolni svojo člansko dolžnost in nakaže takoj zaostanek, kajti društvo mora izpolniti tudi svoje obveznosti pri sekciji. Vsak član je prostovoljno pristopil, se prostovoljno obvezal plačevati članarino, zato pa jo naj tudi zares prostovoljno plača.

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA bo imelo zaključno zborovanje v soboto, 24. junija 1939., ob 9. uri pri Mikliču v Ljubljani. Poleg ostalih običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje tov. Ribičiča, urednika »Našega roda« o mladinskem slovstvu. Dolžnost vseh članov je, da se zbora točno udeleže. Na dnevnem redu je tudi razgovor o 50-letnici našega društva. **Odbor.**

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KOZJE je zborovalo 2. aprila 1939. v Kozjem. Navzočih 23 članov ali 64 %.

Prečitali so se dopisi.

Tovariš Kos je podal predsedniško poročilo in omenjal 70 letnico prvega učit. društva v Sloveniji in 50 letnico zveze učiteljskih društev. Podal je tudi pregled vseh važnejših zahtev in uspehov naše organizacije.

Predavanje o Učit. domu v Mariboru je odpadlo, ker je bil predavatelj zadržan.

Tovariš Koželj je obširno utemeljil potrebo spoznavanja šolskega okoliša. V ilustracijo je prečital odlomke pisatelja Potrča, Hudalesa in dr. Mnogo je danes že učiteljev, ki poznajo svoj okoliš, ga še vedno raziskujejo in upoštevajo pri pouku, kjer dosegajo lepe uspehe. Tovariš bo svoje zanimivo predavanje nadaljeval na prihodnjem zborovanju.

Prečitala se je resolucija Kmetske zbornice, ki zahteva veliko spremembo v šolstvu. Pri debati je članstvo prišlo do sledečega stališča:

Odklanjamo odstavek o postavljanju učiteljstva po predlogu občine, istotako sestavljanje učnega programa po napotkih občine. Prestop v meščansko šolo iz višje ljudske šole naj bi se izvršil samo z izpitom, ker zaradi poletnih počitnic niso učenci 5 mesecev v šoli.

Ureditev učnega načrta na učiteljiščih naj opravijo drugi, ki so za to poklicani. Učni načrti na ljudskih šolah se itak prilagodijo krajevnim prilikam.

Ukinjenje uredbe o vzdrževanju šol po banovinah odklanjamo. Dosedanje izkušnje kažejo, da je vzdrževanje po banovinah najboljše.

Nismo proti kmetskim srednjim šolam in tudi pozdravljamo misel, da naj bo kmetijski referent oproščen pisarniškega dela. Tudi glede podpore banovine pri zidanju ljudskih šol se strinjamo, dodamo pa to, naj dobe šole primerno zemljišče za kmetijski pouk. Predčasen odpust naj bi odslej izvrševalo sresko načelstvo — je tudi predlog Kmetijske zbornice. Tudi s tem se strinjamo.

Odklanjamo vmešavanje Kmetijske zbornice v učiteljev prosti čas.

Za uvedbo kmetsko nadaljevalnega šolstva na vsaki šoli se strinjamo, delo pa naj se nagradi po dosedanji praksi.

Z ustanavljanjem nižjih kmetijskih šol se strinjamo.

Tovariš blagajnik je poročal o finančnem stanju. Prizadetim članom je dal blagajnik izpisek.

Prihodnje zborovanje se je sklenilo napraviti v zvezi z ekskurzijo v Rogaško Slatino in na Boč. Prijave in organizacijo izleta, dne 13. maja, prevzame tovariš predsednik.

M. Kos, preds. **J. Kert**, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je imelo svoje zborovanje v soboto, dne 13. maja 1939., ob 9. uri v ljudski šoli v Slovenj Gradcu.

Navzočih je bilo izmed 51 vpisanih članov (-ic) 41, t. j. 80 %.

Predsednik je pozdravil vse navzoče, predvsem sreskega šolskega nadzornika g. Arriglerja. Nato je podal daljše situacijsko poročilo o položaju v organizaciji in o stanju poedinih aktualnih vprašanj.

Sprejeti so bili sledeči predlogi za banovinsko skupščino:

Sekcija naj še nadalje z vsemi močmi dela na to, da se doseže:

a) Učiteljska stalnost v službi in na mestu ter avtomatično napredovanje; prav tako tudi v V. skupino.

b) Pospeši naj se prevedba pripravnikov v uradniško skupino.

c) Zvišanje prejemkov aktivnemu in upokojenemu učiteljstvu.

č) Priznanje enakopravnosti poročenih učiteljic z neporočenimi.

d) Čimprejšnja namestitev brezposelnih abiturientov, zasedba vseh praznih mest, znižanje števila učencev v razredih in otvoritev novih razredov.

e) Ureditev položaja šolskih upraviteljev, učiteljic ženskih ročnih del in kontraktualcev.

f) Učiteljem kadrovcem naj se rezervira mesto, da bodo mogli biti takoj po odslužitvi vojaške službe sprejeti v državno službo in postavljeni položaj, v katerem so že bili.

g) Učitelji, spremljevalci pri šolskih ekskurzijah, naj imajo prosto voznino. Učiteljstvu naj se da enkratna brezplačna vožnja po vsej državi.

h) Izposluje naj se poštninska prostost za vse službene pošiljke šolskih upraviteljstev in krajevnih šolskih odborov.

i) Izposluje naj se popolna ločitev prosvetne uprave od politične.

j) Sprememba zakona o narodnih šolah glede obravnavanja šolskih zamud.

Prihodnje zborovanje bo 10. junija v Podgorju. Ker ni bilo nadaljnjih predlogov, je tov. predsednik zaključil zborovanje.

Kopač Leopold, preds. **Cilenšek Vinko**, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ČRNOMELJ - METLIKA je zborovalo dne 13. maja ob 10. uri na Vinici. Pred prehodom na dnevni red je obžaloval tov. predsednik, da se niso udeležili zborovanja prav vsi člani, kot je bilo sklenjeno na zadnjem zborovanju. Vzrok odsotnosti je bila pa turneja UPZ, pregled na šoli na Suhorju in pa deloma slabo vreme. Zborovalci so se oddolžili spominu pok. sreskega načelnika gosp. dr. Mirka Potočnika kot vzornega, odličnega in iskrenega pobornika za naše težnje z vzklikom »Slava mu«. Nato je podal tov. predsednik točno in izčrpno situacijsko poročilo in sploh vsa poročila o delu in prizadevanjih sekcije in centralne uprave JUU, kakor tudi o ciljih in uspehih sprejema pri g. banu in g. ministru prosvete. Glede resolucije Kmetijske zbornice pa je zavzelo učiteljstvo odklonilno stališče, ker je ta resolucija zadela v prazno, učiteljstvo pa se strinja s stavkom resolucije, ki govori o obvezni osemletni šolski obveznosti in zahteva zato, da to zahtevo naša organizacija povsod in vsekdar poudarja in skuša spraviti to našo zahtevo v resnično življenje!

G. prof. Janez Kolar je nato v sijajnih besedah podal slike o delovanju in udejstvovanju ter ustvarjanju našega velikega duhovnega tvorca, Belokrajinca Otona Župančiča. Za to sijajno podano sliko, ki je ni mogoče obnoviti in podati v poročilu in, ki jo je zaključil z »Našo pesmijo«, žel ogromno priznanja in zahvale.

Na predlog tov. predsednika je bil sprejet sklep, da zbira učiteljstvo širom Bele Krajine podatke o poročilih naših izseljencev v »novi« Nemčiji!

Sklep se tudi glasi: »Zaključno zborovanje se vrši dne 10. junija t. l. ob 9.30 uri na **Maverlenu**, da s tem ojačimo naš glas med priseljenci - drugorodci! 10. junija prav vsi na plan!

Maksimilijan Vilfan, tajnik. **Matko Ljubič**, predsednik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo dne 20. maja t. l. v Kočevju. Navzočih 39 članov, t. j. 38,6 %.

Po uvodnih in pozdravnih besedah predsednika tov. Trobiša je strokovni učitelj g. Vilim Kunst predaval o pouku elektrike v sodobni ljudski šoli. V skoro 2 uri trajajočem predavanju nam je g. predavatelj nazorno pokazal, kako na cenen in preprost način poučujemo elektriko in njene pojave. Vse predavanje je spremljal s preizkusi na učilih, ki jih je sestavil sam, kakor tudi na učilih, izdelkih šolskih otrok. Pazljivost navzočih je pokazala zanimanje članstva za to predavanje.

Po razgovoru je tov. Dequal predlagal sledeče: Učiteljska tiskarna naj založi njegova učila in njegovo knjigo, da si bodo naše šole lahko nabavile cenena in potrebna učila kakor tudi pomožno knjigo. — G. Kunst je prosil tov. Dequala, da umakne svoj predlog, ker je že slišal tozadevne očitke. Tov. Dequal je vztrajal pri svojem predlogu, ki je bil pri članstvu soglasno sprejet.

Tov. predsednik je prikazal položaj v stanovski organizaciji in delo, ki je bilo izvršeno.

K dopisom je izjavil tov. Čuk, da so bila službena mesta razpisana, toda še preden je potekel rok za vlaganje prošenj, so bila nekatera razpisana mesta oddana.

Sprejet je bil predlog tov. Koutnyja: Kr. banska uprava prireja administrativne tečaje za šolske upravitelje, in to v Ljubljani in v Mariboru. Predlagamo, da se taki tečaji vrše decentralizirano po srezih, da bo čim več tovarišev pri najnižjih stroških deležnih tega tečaja

Delegata za banovinsko in državno skupščino sta tov. predsednik in tajnica, namestnik tov. Urbančič Branko.

Tov. Dequal je poročal o Učit. samopomoči in je vabil članstvo na pristop k Učiteljski tiskarni. Zadnjič je pozval dolžnike na zaostali članarini, da poravnajo dolg pri društvu. Tudi društvo mora do konca tega šol. leta urediti svoje denarne obveznosti pri sekciji.

Tajnica je poročala o uspehu akcije za zimsko pomoč, ki so jo v našem srezu izvedle ljubljanske šole v okviru odseka učiteljic pri JUU — Ljubljana. V imenu obdarovanih šol na Kočevskem ozemlju se je zahvalila šolam zbirateljicam, njihovim poverjenicam in odseku učiteljic za poslane darove. Posebej se zahvali pomožni šoli v Ljubljani, ki je poskrbela, da so bile za materinski dan obdarovane naše matere z večjo količino otroškega perila.

Trobiš, predsednik. **Čok**, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo dne 6. maja 1939. v Domžalah. Udeležba je bila povoljna.

Pred prehodom na dnevni red je tovariš predsednik pozdravil navzoče, še posebej nove člane in najstarejša člana, tov. Tomana in Hitija.

V obsežnem situacijskem poročilu je podal ves pregled dela in naporov sekcije in centrale za učiteljski stan in napredek šole.

Tov. tajnik je prečital važnejše dopise sekcije, ki tangirajo naš stanovski položaj.

Blagajniško poročilo izkazuje še dokaj ugodno stanje. Zamudniki naj store svojo dolžnost in naj do 1. julija t. l. poravnajo dolžno članarino.

Za delegata banovinske skupščine sta bila izvoljena tov. Andoljšek in Berlot, za glavno skupščino pa tov. predsednik.

Za predloge, ki naj se stavijo banovinski skupščini, je bilo sklenjeno, da se vsa doslej nerešena vprašanja ponovno predlagajo v realizacijo.

Sklenilo se je, da se bo prihodnje zborovanje vršilo kot izletniško v Kamniški Bistrici.

Sledilo je predavanje profesorja dr. Vl. Schmidta o poklicni svetovalnici. Gospod predavatelj je predvsem omenil razvoj, namen in pedagoško utemeljitev poslovanja poklicne svetovalnice, ki skuša v skladu z zmožnostmi in značajem otroka ugotoviti in določiti pravilno zaposlitev v poklicu ali pri prehodu iz šole v šolo. Sodelovanje šole in svetovalnice je nujna potreba ter je praktično vzgojnega značaja. Poklic ima dosežen smoter le tedaj, če se ujema poklic dela z otrokovim notranjim nagnjenjem. Zato je treba učenca sistematično opazovati, se z njim psihološko ukvarjati in ga na podlagi vprašalnih pol karakterizirati. Učenec naj pozna pred odhodom iz šole razne poklice in njih delo. Uspeh v poklicu zavisi tudi od moralnih in etičnih vrednot. Ker je poklicna svetovalnica močno vezana na predhodno delo in pomoč šole, je gospod predavatelj zaključil predavanje s pristavkom, da bi bilo že mnogo storjenega za pravilno uvrstitev mladine v poklicno življenje, če bi se posrečilo organizirati v smislu njegovih izvajanj sodelovanje doma, šole in poklicne svetovalnice.

Predavanje je bilo sprejeto z odobravanjem in zahvalo.

Tajnik: **Franjo Chvatal** s. r. Predsednik: **Josip Napokoj** s. r.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo dne 6. maja 1939. ob 8. uri v šolskem poslopju na Zidanem mostu.

V svojem nagovoru je tov. predsednik naglasil težak zunanji politični položaj, ki ga preživljamo, ter pozival navzoče, naj se strnejo v stanovski organizaciji ter vse svoje zmožnosti in sile darujejo s podvojeno močjo kulturnim, odnosno narodno-obrambnim dr. edinicam. Nato je čestital tov. Kimovcu, Potočnikovi ter Pavčiču k uspešno opravljenemu strokovnemu izpitu. Končno je očrtal markantno osebnost tov. **Čandra**, ki je vse 27-letno službovanje v našem srezu (na Dolu pri Hrastniku) žrtvoval tako v šoli kakor izven nje, naši kulturi; učil je narod peti in še peti. Ko odhaja na zasluženo novo službeno mesto v Ljubljano, mu žele vsi navzoči najbolje!

Živahno aklamiran je povzel besedo tov. Vilim Kunst, ki je v 1½urnem predavanju »Pouk elektrike v sodobni šoli« seznanil in navdušil vse navzoče za njegov način podajanja fizikalne snovi v ljudski šoli. Vsa izvajanja so pojasnjevali »stroji«, ki so jih izdelali učenci sami odnosno jih je izdelal referent. Vsi ti izdelki se odlikujejo po enostavni in solidni izdelavi tako, da učenci na hitro roko in z uspehom lahko dojmejo funkcijo posameznih aparatov, niso pa pri tem v strahu, da bi stroj pokvarili.

Predavatelj je končno obrazložil še formalno plat svojega tovrstnega iskanja in snovanja. Iz obširne debate, v kateri so predvsem sodelovali tov. Kislinger, Lunder, Musar in Pavčič, se je izkristaliziral sklep, ki ga odpošljemo U. T., M. M. ter ban. skupščini: Naslovljeno društvo predlaga, da odbor U. T., M. M. zastavi vse svoje sile, da izda in založi delo tov. Kunsta v celoti, tako: učila, načrte ter navodila.

Po končanem, vsestransko uspelem predavanju je tolmačil tov. predsednik dopise ter podal situacijsko poročilo, iz katerega pa je žal razvidno, da smo v materialnem oziru dosegli zelo malo, več seveda v moralnem.

V krajšem poročilu je nato tov. Pahor Drago obrazložil pomen P. J. S. ter pozval navzoče, naj delo v tem področju reorganizirajo in poživijo, dasi je P. J. S. v našem srezu precej močno zasidran. Kdaj prej kot slej nam je prav ta mladinska organizacija potrebna!

Končno so bili izvoljeni delegati za ban. in glavno skupščino (tov. predsednik, Plavšakova in Groznik). Vse predloge za ban. skupščino pa bo stilizirala uprava.

Ko zaključuje tov. predsednik poslednje zborovanje v letošnjem letu, želi, da bi bila prihodnja poslovna edinica bolj plodovita ter stanovsko društvo bolj uvaževano, ker le v močni stanovski organizaciji je zagotovljen slej ko prej — uspeh!

Mahkota, preds. **Urbajsova**, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo 20. maja 1939. v drž. deški šoli v Škofji Loki. Navzočih je bilo 38 članov, t. j. 59 %.

Na pestrem dnevnem redu je bilo najprej predavanje tov. Janka Sicherla iz Škofje Loke, ki je razpravljal o »Pisavi iz grafološko-psiholoških vidikov«. Za svojevrstno predavanje, ki je vzbudilo med navzočimi zanimanje za proučavanje otroka s teh vidikov, je žel tov. popolno priznanje, zlasti ker je svoje misli podkrepil s sodelovanjem mladine iz predšolske ter šolske dobe.

Prav tako o pisavi, toda iz šolsko-metodičnih vidikov, je razpravljal tov. Vojteh Debeljak, ki je predvsem predočil dvoje pedagoško-metodičnih smeri: kaligrafično in individualno pisavo. Prevladovalo je mnenje, da bodi učitelj širokogruden, kadar gre za prisvojitev lastne pisave.

Pregledno sliko o situaciji v JUU, kakor tudi o učiteljskih gmotnih, moralnih in pravnih zadevah je podal tov. Lovro Korenčan. Jedro učiteljske zaskrbljenosti je trenutno v njegovih napredovanjih. Okrog deset tisoč prošenj leži v min. prosvete v Beogradu, toda rešitev ni. Napredovanja se morajo izvesti pravično in pošteno, da ne bo imel nihče občutka prikrajšanosti in zapostavljanja. JUU stoji na stališču, naj napredujejo vsi pripravniki, vstop v 5. skupino pa naj ne bi bil vezan na pogoje. Preurediti bi bilo disciplinski postopek in zlasti pospešiti rešitev posameznih disciplinskih primerov, kajti ni dokaz človekoljubnosti, ako se vlečejo procesi iz meseca v mesec.

Tajniško poročilo tov. Željka Križnarja je obsegalo raznovrstne dopise. Zbor se je glede resolucije Kmetijske zbornice priključil stališču, ki ga bo osvojila sekcija. Sicer pa: pri nas je mnogo obrtnikov, industrijskega delavstva in trgovcev ter tedaj ni mogoče imeti v vidiku zgolj enega stanu. Za delegata letošnje glavne skupščine, ki bo v Banji Luki, je bil določen tov. predsednik. Ptujskemu učiteljskemu društvu pa bo naše društvo pismeno čestitalo k 70letnemu jubileju.

Vojteh Debeljak, preds. **Križnar Željko**, tajn.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LOGATEC je zborovalo v soboto, 20. maja t. l., ob ½9. uri na Rakeku. Obisk za naše razmere povoljen.

Po otvoritvi je predsednik pozdravil in predstavil predavatalja g. prof. Venceslava Čopiča iz Ljubljane, ki je pričel takoj nato s predavanjem »Delo v šoli po sodobnih pedagoških načelih«. V svojem 1 uro in pol trajajočem predavanju je poslušalce navezal popolnoma nase. S krepkimi in jasnimi primeri je očrtal razliko med prejšnjim in današnjim novodobnim šolskim delom. Učiteljstvo je nagradilo g. profesorja za predavanje z burnim odobravanjem in ga naprosilo, naj s podobnimi predavanji večkrat obišče naš srez.

Situacijsko poročilo je podal tov. predsednik, tajnik in blagajnik sta poročala o društvenem stanju vsak v svojem področju, nakar so se izvršile volitve referenta »Mladinske matice« ter delegatov in namestnikov za ban. in drž. skupščino.

Pri slučajnostih se je razvila debata v pogledu resolucije kmetijske zbornice, o učnih načrtih, o naših gospodarskih ustanovah, končno se je soglasno sprejela resolucija tov. Sušnika, ki naj se predloži v pretres banovinski skupščini.

Doljak Valentin, preds. **Hrastnik Rado**, tajn.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA. V poročilu o zadnjem društvenem zborovanju se je vrinila neljuba pomota. Članstvo se ni poslovilo od g. nadzornika Velnarja, marveč od svojega priljubljenega pedsednika Antauerja, ki je imenovan za sreskega šol. nadzornika v Murski Soboti.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6, pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

ZAMENJAM LEPO SAMSKO STANOVANJE
v sredini Ljubljane za sobo v kakem letoviškem kraju, najraje blizu morja, za dobo nekaj tednov. Ponudbe: **Meglič**, Ljubljana, Igriška 3.

AKO VPLAČUJETE PO 50 DIN
tedensko (lahko mesečno), Vam izplačamo po petih letih 4500 din. Pojasnila daje: **Klančnik Lojze**, zastopnik hranilnice, Stražišče 289.

Največji slovenski pupilarnovarni zavod

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Stanje vlog preko din 420,000.000·—

Lastne rezerve nad „ 26,000.000·—

Dovoljuje posojila proti vknjižbi

Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Glavni in odgovorni urednik Vekoslav Mlekuž. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Metod Kumelj. Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Franc Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.